

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR KOST- OCH IDROTTSVETENSKAP

Lgr 11

Idrott och hälsa lärares uppfattningar om den nya läroplanen

Ante Maletic och Joakim Strömbäck

Examensarbete 15 hp

Lärarprogrammet inriktning Idrott och hälsa

Avancerad nivå

Våren 2012

Handledare: Konstantin Kougioumitz

Examinator: Magnus Lindwall

Rapportnummer: VT12-20

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR KOST- OCH IDROTTSVETENSKAP

Titel:	<i>Lgr 11 - Idrott och hälsa lärarnas uppfattningar om den nya läroplanen</i>
Författare:	Ante Maletic och Joakim Strömbäck
Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program/kurs:	Lärarprogrammet, inriktning idrott- och hälsa
Nivå:	Avancerad nivå
Handledare:	Konstantin Kougioumitz
Examinator:	Magnus Lindwall
Antal sidor:	41
Termin/år:	Vt/2012
Nyckelord:	fysisk hälsa, hälsa, idrott och hälsa, Lgr11

Sammanfattning

Denna uppsats är en studie i syfte att undersöka om Lgr11 kan innebära förändringar för lärare. Hur lärare förhåller sig till begrepp som hälsa och fysisk hälsa? Om det finns en klar definition av vad fysisk hälsa är? Samt vad lärare anser om att Lgr11 betonar fysisk hälsa och fysiska förmågor?

Vi vill via läroplansteoretisk utgångspunkt på transformeringsplanet se på hur lärarna tolkar läroplanerna, för att få en uppfattning om hur lärarna inom idrott och hälsa förhåller sig till sitt yrkes stadgar. Då vår studie fokuserar på idrottslärares uppfattningar om den nya läroplanen (Lgr11), ville vi få fram fördjupad och unik information hos dessa lärare. Vi valde därav en kvalitativ ansats i form av semistrukturerade intervjuer.

Det som framkom i vår studie var att lärarna hade en positiv syn på Lgr11 och dess utformning, vilket är i motsats mot vad vi sett i tidigare forskning. Lärarnas positiva syn grundas i att de ser Lgr11 som mer konkret med en tydligare struktur än tidigare läroplan. Man kan uttyda att lärarna i många fall förstärker sin positiva bild av Lgr11 genom att även kritisera samma aspekter i förhållande till tidigare läroplan Lpo94. Att Lgr 11 framhäver en starkare betoning mot fysisk hälsa och fysiska förmågor inom ämnet idrott och hälsa är lärarna positiva till och tros bero på att ungdomar rör på sig mindre.

Förord

Vi vill tacka vår handledare Konstantin Kougioumitz för hans intresse och guidning i vårt arbete.

Vi vill även passa på att tacka våra anhöriga för det stöd dem gett oss under denna långa och ihärdiga process, Med ett speciellt tack till Sanna för hennes engagemang och positiva anda för oss i vårt arbete.

Vårt arbete har givit oss en bredare syn på hur det som står i läroplanerna faktiskt kan tolkas och till viss del realiserats av framtida kollegor. Det känns bra att vi genom vår studie har blivit säkrare på vad som står i kursplanerna och vad dess mening innebär då vi snart skall ut och ha skolan som vårt arbetsfält. Vi har slutligen fått en inblick i skillnader gentemot föregående kursplan vilket är bra då vi under våra utbildningsår mest har utgått från Lpo94.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Förord	3
1. Inledning	5
2. Syfte och frågeställningar	6
3. Bakgrund	6
3.1 Läroplaner ur ett historiskt perspektiv till nutid	7
3.2 Ämnets historiska utveckling	11
3.3 Kursplanens historiska utveckling i ett hälsoperspektiv.....	12
3.4 Begreppet hälsa	12
3.5 Läroplansteori.....	14
4. Metod	15
4.1 Metodval.....	15
4.2 Urval.....	15
4.3 Avgränsning	15
4.4 Instrument.....	16
4.5 Datasamling.....	16
4.6 Dataanalys	16
4.7 Genomförande av intervjuer	16
4.8 Validitet	17
4.9 Tillförlitlighet	17
4.10 Etiska överväganden	18
5. Resultat	19
5.1 Presentation.....	19
5.2 Lärarnas allmänna uppfattningar om Lgr11	20
5.3 Lärarnas uppfattningar om hälsa i Lgr11	22
5.4 Lärarnas förhållning till betoning av fysisk hälsa och fysiska förmågor	24
6. Diskussion	25
6.1 Metoddiskussion	25
6.2 Resultatdiskussion.....	26
7. Avslutningsvis	29
7.1 Implikationer.....	29
7.2 Referenser	30
7.3 Bilagor	32

1. Inledning

Nedan presenteras en introduktion för arbetet, vilket innehåller en del fakta för att läsare skall få förståelse för vad som står i litteraturen, kursplanerna o.s.v. Vi har även valt att delge hur vi valt att gå tillväga i enkla termer för att ge en helhetlig bild.

Enligt skolverket (2011) blir det en tillgång för samhället att ha färdigheter i och kunskaper om idrott och hälsa likväl som att det gagnar individen. Syftet med ämnet idrott och hälsa enligt skolverket (2011) är bland annat att utveckla allsidiga rörelseförmågor och utveckla ett livslångt intresse för att vara fysisk aktiv.

I ämnet idrott och hälsa, där fysisk aktivitet är den centrala delen av undervisningen, är det naturligt att fokusera på den fysiska aspekten inom begreppet hälsa (Raustorp 2004)

Sambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa är noga vetenskapligt bevisat. Vilket man kan se i rapporten *Physical Activity and Health* (US DEPARTMENT OF HEALTH AND HUMAN SERVICES, 1996) där det framkommer att hälsovinster blir större ju mer man är aktiverad.

I rapporten *fysisk aktivitet, matvanor, övervikt och självkänsla bland ungdomar* (Eriksson Rasmussen, Eriksson, Bokedal, Schäfer, Elinder 2004) framgår att sambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa är noga vetenskapligt bevisat. De medicinska hälsoeffekterna ökar vid alla former av fysisk aktivitet. Författarnas definition av fysisk aktivitet är ”*Kroppsrörelser som ger energiförbrukning utöver den ämnesomsättning som upprätthåller kroppsfunktionerna*” (Eriksson et al, 2004, s.21).

Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar fysisk aktivitet för hälsan. Den fysiska aktiviteten definierar WHO som kroppsliga rörelser där skelettmuskulerna använder energi. Där ingår idrottande, träning men även andra aktiviteter som lek, promenader och hushållsarbete (WHO 2012). WHO och statens folkhälsoinstitut (FHI) har en gemensam rekommendation för bevarande av god hälsa. Rekommendationerna ligger på 60 min fysisk aktivitet för barn och unga per dag, där både måttlig och hård aktivitet förordas.

Det har utgivits en ny Läroplan 2011 den går under namnet *Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet 2011* (Lgr11) Där regeringen har sammanfattat den nya kursplanen Lgr11 med färre mål, ett centralt ämnesinnehåll samt kunskapskrav i årskurserna tre, sex och nio. (Utbildningsdepartementet, 2010-10-11)

Enligt Skolverket (2011) så frambringas att hela skolans uppdrag är att sträva efter att ge elever daglig fysisk aktivitet, inom ramen för hela skoldagen. Man kan även i kommentarsmaterialet för idrott och hälsa (Skolverket, 2011b) utläsa att skolan har ett gemensamt ansvar för hälso- och livsstilsfrågor.

Ämnet idrott och hälsas bidrag för hälso- och livsstilsfrågor kan utläsas nedan:

För att göra ämnets särskilda bidrag till skolans "hälsouppdrag" extra tydligt lägger den nya kursplanen starkare betoning på elevers fysiska förmåga och den fysiska aspekten på hälsa. (Skolverket 2011 b s.6)

Det vi vill undersöka i vår uppsats, är om Lgr11 kan innebära förändringar för lärare? Hur förhåller sig lärare till begrepp som hälsa och fysisk hälsa? Finns det en klar definition av vad fysisk hälsa är? Samt vad anser lärare om att Lgr11 betonar fysisk hälsa och fysiska förmågor? I förhållande till detta är det intressant att Skolverkets ämnesrapport (Idrott och hälsa, 2003) framhäver att idrott och hälsa lärare generellt förhåller sig negativt inställda till förändringar inom styrdokument.

Brülde och Tengland (2003) understryker vikten av att definiera begreppet hälsa genom att härleda till praktiska orsaker, då vår tolkning av ordet hälsa indirekt påverkar vårt handlande. Genom att argumentera för detta är det av yttersta vikt att man pratar om lärarens syn på hälsa innan man kan prata om elevers fysiska förmågor. Då vi via kvalitativa intervjuer vill via läroplansteoretisk utgångspunkt på transformeringsplanet se på hur lärarna tolkar läroplanerna, för att få en uppfattning om hur lärarna inom idrott och hälsa förhåller sig till sitt yrkes stadgar enligt Metodpraktikan (Esiasson, Gilljam, Oscarsson, Wängnerud 2007).

2. Syfte och frågeställningar

Föreliggande studie fokuserar mot idrottlärares uppfattningar om den nya läroplanen (Lgr11). Mer specifikt lyder frågeställningar enligt följande:

- 1) Hur uppfattar lärare i idrott och hälsa den nya läroplanen Lgr11?
- 2) Hur ser lärare i idrott och hälsa på hälsoaspekten som den framträder i Lgr11?
- 3) Hur upplever lärare i idrott och hälsa betoningen på fysisk hälsa och fysiska förmågor som det framträder i kommentarsmaterialet till Lgr11?

Den första frågeställningen kopplas till införandet av Lgr11 och ev. skillnader i relation till Lpo94. Den andra frågeställningen fokuserar mot hälsodimensionen inom ämnet idrott och hälsa medan den tredje frågeställningen baseras på diskussionen om elevers fysiska förmågor i relation till hälsa så som den framträder i kommentardelen till Lgr11.

3. Bakgrund

Under bakgrund tas relevant litteratur upp, läroplaner historiskt till nuvarande, ämnets historiska utveckling, olika begrepp kring hälsa samt läroplansteori. Det följer en förklaring för relevansen för arbete i underrubrikerna.

Hälsa och fysisk aktivitet är begrepp som förekommer i många böcker och skrifter, vi har sökt i litteratur och uppsatser som kan komma att bli intressanta för arbetet.

Ganska omgående i vår litteratursökning kom vi i kontakt med projektet *Skola – Idrott - Hälsa* som påbörjades 2001. Projektet sträcker sig över flertalet vetenskapliga aspekter där syftet är att kartlägga barn och ungdomars fysiska aktivitet i skola och på fritiden. Vi kom ganska snabbt till insikt att projektet som sådant var mycket omfattande och föranleds av data,

artiklar och avhandlingar i stor mängd. Vår utmaning låg framförallt i att avgränsa oss till användandet av material i förhållande till tidsaspekten och storleken på vårt arbete. Med reservation för att vi kompletterar och eller exkluderar en del litteratur presenterar vi här en preliminär litteraturgenomgång som berör vårt ämnesfält och vår undersökning.

En utgångspunkt i vårt arbete är att utgå ifrån en liten del av läroplansteorin, där vi ser hur lärare i idrottsämnet faktiskt tolkar läroplanen. Vidare kan vi se att det i Göran Lindes bok *Det skall ni veta!* (2006) beskrivs hur läroplaner i sig skrivs och tolkas, och vi får en bredare bild av läroplansteori i sig.

Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr11) samt kommentarsmaterialet till kursplanen i idrott och hälsa (Skolverket 2011 b.) blir relevanta för vår uppsats. I Lgr11 står det att eleverna skall ges möjlighet att få kunskaper som de kan utveckla till att förstå vad som påverkar den fysiska förmågan och hur den kan påverka hälsan över deras livstid. Det framkommer i kommentarsmaterialet, under rubriken: *förändringar jämfört med tidigare kursplaner*, att ämnet idrott och hälsa skall bidra till hela skolans hälsoarbete med att som de anger lägger den nya kursplanen starkare betoning på elevers fysiska förmåga och den fysiska aspekten på hälsa (Skolverket, 2011b) vi vill med läroplansteorin i fokus göra en sammanställning vad de säger samt mot Lpo94 och vad den säger. Vi har frambringat idrottsämnets utveckling och läroplaner i ett historiskt perspektiv för att få en överblick om hur ämnet har utvecklats samt hur läroplanerna varit utformade genom åren.

3.1 Läroplaner ur ett historiskt perspektiv till nutid

Här kommer vi att frambringa hur läroplanerna sett ut förr i tiden samt vad de innefattat, fram till den nuvarande kursplanen Lgr11 med nyheter i den och även förändringar gentemot Lpo94. Att ha med ämnets historiskt perspektiv tycker vi är viktigt för att få en förståelse för hur läroplaner har sett ut historiskt och vad som skett genom åren till den nuvarande.

3.1.1 Läroplanen för grundskolan 1962 (Lgr62)

Denna läroplan skulle vara startskottet för den nya svenska grundskolan, det var av stor vikt att individens behov och samhällets krav skulle beaktas (Hjälme 1994)

Genom läroplanen fick lärare detaljerade anvisningar om hur lektionerna skulle planeras, vad de skulle innehålla samt hur det skulle genomföras. Några centrala delar var social fostran, förberedelse för arbetslivet samt att undervisningen skulle få eleverna att förstå vikten av att ha en god hälsa. (Annerstedt et al, 2001)

I själva läroplanen och ämnet som då hette gymnastik frambringades att undervisningen skall tillfredställa elevers behov av rekreativ kroppsrörelse samt medverka till en allsidig utveckling för eleverna. Undervisningen skall vara så att elevers prestationsförmåga ökar och att en arbetsteknik som är ändamålsenlig skall vara av vikt. En god kroppsbehärskning skulle främjas via ekonomiskt och estetiskt rörelsesätt. Några andra viktiga aspekter för undervisningen var att utveckla laganda, självdisciplin, hjälpsamhet och ledarförmåga. (Kungliga skolöverstyrelsen 1962)

3.1.2 Läroplanen för grundskolan 1969 (Lgr69)

I denna övergång till en ny läroplan så skiljde det sig inte så mycket från föregående när det gäller målet för ämnet, det var även samma huvudmoment i undervisningen. Skillnaden låg i att fostran inte fanns med, utan ersatts med fysisk, social och estetisk utveckling. Som lärare gavs det bättre möjlighet att planera och utföra lektionerna så att elevernas olika behov togs i beaktning. (Annerstedt et al, 2001) Enligt målen i gymnastik från Lgr69 att skall undervisningen väcka ett bestående intresse för fysisk aktivitet samt ge eleverna vetskap om att fysisk aktivitet är bra för hälsan och rekreationen. (Skolöverstyrelsen 1969)

3.1.3 Läroplanen för grundskolan 1980 (Lgr80)

När denna läroplan infördes så ändrades ämnet gymnastiks namn till idrott, det som man ansåg vara viktigt nu var att ämnet idrott skulle beakta elevens sociala, fysiska och psykiska utveckling. En avsevärd skillnad sedan föregående läroplaner för ämnet var att lärarna nu skulle ha undervisning för både pojkar och flickor tillsammans, i stället för var för sig. Så jämställdhet var en viktig del av nytänkandet för skolan i och med denna läroplan. (Annerstedt et al. 2001)

Kursplanen framhöll nu, i större utsträckning, betydelse av kunskap om individens egen kropp samt förutsättningarna för en god hälsa och välbefinnande. Detta fick avstamp i läroplanen för ämnet idrott med ett nytt huvudmoment. Hälsa, hygien och ergonomi var dess namn.

Det frambringas via läroplanen att det var viktigt med kroppsrörelse och friluftsliv i ämnet idrott, det var därför ämnet fanns, för att kroppsrörelse och friluftsliv är viktiga moment för individens hälsa samt välbefinnande, ett funktionellt rörelsesätt skulle tillägnas eleven. (Skolöverstyrelsen 1980)

3.1.4 Läroplanen för obligatoriska skolväsendet 1994(Lpo94)

När denna nya kursplan kom ut så var namnet på ämnet idrott ändrat till idrott och hälsa. Detta med antydning på att idrottsliga färdigheter var mindre viktiga. Det skulle nu undervisningsmässigt finnas en tydlig koppling mellan hälsa, idrott och livsstil.

En markant skillnad från tidigare kursplaner, var att i kursplanen för idrott och hälsa nu hade strävansmål och uppnåendemål till skillnad från innan då det var innehållet som styrde undervisningen. Införandet av dessa strävansmål och uppnåendemål har gjort att både skolor som helhet samt idrottslärare fått större utrymme för hur de vill utforma lektionerna och innehållet i undervisningen (Annerstedt et al. 2001)

Lpo94 med dess innehåll, mål och metodik för ämnet idrott och hälsa sammanfattas som följande; mål för ämnet är bland annat att skapa ett bestående intresse för fysisk aktivitet. Att eleven utvecklar den sociala, fysiska, psykiska förmågan, men även en positiv självbild. Att eleven får kännedom om ens egna kropp samt och stimuleras att hitta förmåga för rörelse och rörelseglädje.

Innehållet i ämnet idrott och hälsa är att beakta livsstil, miljö samt ekologiska frågor och kunna utöva ett brett utbud av olika aktiviteter, röra sig till musik och friluftaktiviteter.

Metodikerna för ämnet idrott och hälsa baseras på att undervisa i grupp men även individualisering. Teori och praktik integreras och eleverna skall även få ha inflytande och vara med och bestämma. Allt detta är enligt Meckbach sammanfattning på ämnets mål, innehåll och metodik. (Meckbach 2004)

Tabell 1 Översikt över grundskolans kursplaner för idrottsämnet 1962-1994 (Thedin - Jakobsson, 2005, s.15)

	Lgr62 och Lgr69	Lgr80	Lpo94 (Platshållare1)
Namn	Gymnastik	Idrott	Idrott och hälsa
Antal tim/vecka	ca: 3	ca: 3	ca: 1-2
Styrning	Innehåll	Innehåll	Mål
Ansvarig instans	Staten	Staten	Kommun och skola
Huvudinriktning	Gymnastik	Gymnastik och rörelse	Rytmik och dans
	Dans	Hälsa, hygien och ergonomi	Livsstil, livsmiljö och hälsa
	Lek	Bollspel och lekar	
	Bollspel	Dans	
	Friidrott	Friidrott	
	Orientering	Orientering och friluftsliv	
	Skridskoåkning	Lek	
	Simning	Skidåkning	
		Skridskoåkning, iskunskap och livräddning	
Arbetsätt	Kollektiv fostran	Individuell utveckling	Individuell utveckling

Denna tabell visar på förändringar av idrottsämnets innehåll från Lgr62 fram till Lpo94 allt enligt Thedin-Jakobsson (2005) slutsatser.

3.1.5 Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet 2011 (Lgr11)

Här kommer vi frambringa vad som är nytt och förändrat i och med införandet av den nya läroplanen Lgr11, sedan mer specifikt för ämnet idrott och hälsa. Avslutningsvis har vi valt att införa en bild (figur 1) som innefattar kursplanens centrala innehåll för hälsa och livsstil. Detta för att ge läsaren en helhetsbild av vad som står ordagrant i den samtidigt är det relevant för arbetet då det knyter an till vårt syfte.

Det har inte skett något namnbyte i ämnet idrott och hälsa i och med denna nya lärplanens införande vilket kunde ses i föregående årgångars nya läroplaner. Det som däremot skiljer sig generellt sett över hela läroplanen gentemot föregående är att Lgr11 är samlad, med det menas att kursplanerna nu ingår i läroplanen. Regeringen har sammanfattat den nya läroplanen med färre men tydligare mål. Ett centralt ämnesinnehåll samt kunskapskrav finns i årskurserna tre, sex och nio. (Utbildningsdepartementet 2010) I den nya läroplanens två första delar ingår värdegrund, uppdrag samt övergripande mål. För att undervika upprepning finns detta inte med i kursplanerna. I kursplanerna finns endast det som skall bedömas. Ett tydligare språk och centralt innehåll är två skillnader gentemot föregående läroplan där innehållet var oregerat (Lärarnas riksförbund 2011)

I kommentarsmaterialet som finns till ämnet idrott och hälsas kursplan står det om förändringar jämfört med tidigare kursplan, där framhävs att kursplanen för ämnet i helhet är likgiltigt med föregående kursplan.

Förändringarna som skett är det som rör det historiska, det kulturella samt det miljörelaterade. Detta har blivit nedtonat på grund av att läroplanen numera inte skall innefatta värdegrunden.

Det är även nya anvisningar i det centrala innehållet, vilket gör att kunskapsområdena inom idrott och hälsa blir mer påfallande. En aspekt som också har förändrats är hälsoaspekten, där större vikt lagts på just den fysiska hälsan och fysiska förmågor. Mental samt social hälsa finns fortfarande kvar. Vistelse i utemiljö framhävs mer i den nya läroplanen. Punkten att elever skall utveckla kunskap i att leda lektioner, är i denna läroplan borttagen, det har ändrats till att lägga mer vikt vid färdigheter för att planera, värdera samt genomföra fysisk aktivitet vilket medför en ökad kunskap i hela planeringskedjan. (skolverket 2011 .b.)

Detta står i kursplanen för idrott och hälsa för år 7-9 under centralt innehåll

Hälsa och livsstil

- Att sätta upp mål för fysiska aktiviteter, till exempel förbättring av konditionen.
- Ord och begrepp för och samtal om upplevelser och effekter av olika fysiska aktiviteter och träningsformer.
- Arbetsställningar och belastning till exempel vid fysiska aktiviteter och förebyggande av skador, genom till exempel allsidig träning.
- Olika definitioner av hälsa, samband mellan rörelse, kost och hälsa och sambandet mellan beroendeframkallande medel och ohälsa.
- Kroppsideal inom idrotten och i samhället i övrigt. Dopning och vilka lagar och regler som reglerar detta.
- Första hjälpen och hjärt-och lungräddning.
- Hur individens val av idrotter och andra fysiska aktiviteter påverkas av olika faktorer, till exempel av kön.

Figur 1 centralt innehåll för årskurs 7-9 i idrott och hälsa (skolverket 2011, s. 53)

3.2 Ämnets historiska utveckling

För att få en överblick över hur idrottsämnet i skolan har sett ut har vi valt att beskriva detta genom Claes Annerstedts artikel *Kropp, identitet och hälsa* (2000). Annerstedt beskriver här hur idrottsämnet i sig har genomgått olika faser under åren utifrån hälsa. Dessa faser om sju börjar redan på 1800-talet, vi kommer endast att beskriva de fyra sista faserna då ämnet mer övergick från enbart gymnastik till att omfatta även andra aspekter.

3.2.2 Brytningsfasen 1912-1950

Som namnet antyder innefattar denna fas en brytning från den dominerande Lingska gymnastiken till att successivt alltmer innefatta idrott, lek samt spel. Vilket senare ledde till att ämnet i sig år 1919 bytte namn från *gymnastik* till *gymnastik med lek och idrott*. Sammanfattningsvis gick gymnastikbegreppet från att enbart omfatta en aktivitet, Lingska gymnastiken, till att vara ett begrepp som även omfattar lek och idrott.

3.2.3 Fysiologiska fasen 1950-1970

Fysiologiska fasen innebar att ämnet i sig numer utgick på att få eleverna fysiskt aktiva med fysiologiska forskningsresultat som bakgrund. Skillnad låg i att den styrda undervisningen numer övergick till att omfatta lek och idrott i friare former än den tidigare strikta undervisningen. Fokus lades även övergripande mer på individen än på gruppen som det tidigare varit fokus på. Viktiga aspekter under denna fas var: inre motivation, rörelseglädje och ledarskap.

3.2.4 Osäkerhetsfasen 1970-1994

Osäkerhetsfasen omfattas av att dels idrottsrörelsen gör ett starkt intåg i ämnet samt att det alltmindre förekom centrala direktiv och anvisningar. Det leder bl.a. till att ämnet byter namn från tidigare *gymnastik* till *idrott*. Det nya idrottsämnet skulle bidra till fysisk, psykisk, sociala samt estetisk utveckling hos eleverna. I samband med detta så infördes även samundervisning med målet att bidra till ökad jämställdhet. Dessa stora förändringar innebar att lärarna på det stora hela blev osäkra på hur målsättning och innehåll skulle tolkas.

3.2.5 Hälsofasen 1994-framåt

Denna fas kännetecknas av ett namnbyte av ämnet idrott till att numer även innefatta ordet hälsa. Ämnet bytte alltså namn under denna fas till idrott och hälsa och som namnet antyder innebar det att hälsoperspektivet lyftes fram. Det var framförallt viktigt att betona samband mellan livsstil, livsmiljö, hälsa och livskvalitet. Däremot ges det inga tydliga förklaringar vad hälsoperspektivet skulle kunna innebära i undervisningen. Det enda som nämns är att eleverna skall ha en medvetenhet om den egna livsstilens betydelse för ens hälsa. Utformningen av ämnet kom att bli väldigt varierande mellan olika skolor pga. den lokala friheten som ökade väsentligt.

3.3 Kursplanens historiska utveckling i ett hälsoperspektiv

Enligt *Nationella utvärderingen* (2003) så har hälsofrågor betonats i kursplaner ända sen idrott blev ett eget ämne i skolan i slutet av 1800-talet. De övergripande hälsomålen har dock varierat mycket beroende på hur samhället varit och vilka värderingar som präglat en viss tids era. Från början så tycktes det vara viktigt med t.ex. ren luft, renlighet, förståelse och betydelse av att äta rätt och till sist att gymnastisera.

Fysisk träning och härdandet av kroppen är något som varit med under vissa perioder, det är ideal som samhället varit med och påverkat så att ämnets inriktning och syfte innefattat detta.

Det har skett en förändring i samhället, på senare tid, angående hälsa och dess begrepp. Det har gått från att fokusera på riskfaktorer till att istället lägga vikt på faktorer som förbättrar hälsan. Vilket framhävs i då gällande styrdokument för idrott och hälsa alltså Lpo94.

Lgr80 som bara hade idrott som benämning för ämnet hade hälsouppllysning som en viktig del i undervisningen.

Sedan frambringas Lpo94 och dess namnbyte från idrott till idrott och hälsa där hälsofrågor blir viktiga än en gång i undervisningen. Där det i styrdokumentet läggs fokus på bland annat att utveckla elevens hälsa, och hur livsstilen man har är av betydelse för god hälsa. Där ämnet skall utgå från sociala, fysiska och psykiska aspekter i hälsosynen och hur dessa interagerar tillsammans och blir ens persons hälsa. Där kan vi se att hälsa ses utifrån ett individ-, samhälle- och relationsaspekt.

3.4 Begreppet hälsa

Här har vi valt att ta fram en översikt på begreppet hälsa för att få en vidare förståelse för vad litteraturen säger, även för att knyta an till diskussionen om vilka utläggningar som kan bli relevanta för detta begrepp.

I boken *Idrottsundervisning - ämnet idrott och hälsas didaktik* (Annerstedt, Peitersen, Rönholt 2001) så tar Annerstedt upp ämnet idrott och hälsas historia samt om skolgymnastikens utveckling och att det går att urskilja ett antal faser från etableringsfasen som började 1813 fram till den senaste de frambringade, hälsofasen från 1994 och framåt, den ger uttryck i inledningen som gör att vi vill fördjupa oss, den säger "*Ämnet byter återigen namn. Denna gång från idrott till idrott och hälsa. Detta var inte bara ett namnbyte, utan innebar också en markering att ämnet skulle förändras mot ett tydligare hälsoperspektiv*" (Annerstedt et al. 2001 s. 107.f)

Uppsatsen *Hälsa- vad är det i ämnet idrott och hälsa?* (Thedin-Jakobsson 2005) är en studie i hur lärare inom ämnet idrott och hälsa samtalar om just hälsodelen i ämnet. Thedin Jakobsson skriver bland annat att lärare ofta refererar ordet hälsa till att endast omfatta teoretiska delar av ämnet och således förknippas hälsa i med teoretisk kunskap i ämnet medans idrottsdelen står för den praktiska. Författaren kan via sina intervjuer med lärare se grupperingar bland sina respondenter, där det vi ovan nämnt om hälsa som en teoretisk del av ämnet är en av grupperingarna. En annan är att hälsa är något man har i andra ämnen på skolan så som t.ex.

hemkunskap där undervisning om kost kan innefattas eller naturkunskap, där moment som har med människokroppen kan tas upp. Den sista grupperingen är att hälsa kan vara aktiviteter som i ämnet genomförs, där man genom att vara fysiskt aktiv främjas hälsan Thedin-Jakobsson har alltså utgått ifrån en läroplansteori för att se hur skrivna dokument realiserar i undervisningen och har då utgått från Lpo94 när hon gjort sin studie.

Boken *Begreppen Hälsa och hälsofrämjande- en litteraturstudie* (Medin, Alexanderson 2000) är en litteraturstudie kring definitioner och teorier kring begrepp som rör hälsa och hälsoaspekter. Bokens och litteraturstudien motiveras med det faktum att det alltmer i samhället i sig vävs in begrepp kring hälsa och hälsofrämjande aspekter både på lokal, nationell och internationell nivå men att det finns en stor avsaknad och brist på vad som menas med de samma. Detta har enligt Medin och Alexandersson (2000) bl.a. lett till att det råder en förvirring kring hur man kan arbeta med hälsofrämjande aspekter då hälsa i sig har så vitt skilda definitioner. Boken ger läsaren dels en sammanställning kring hur hälsa kan definieras samt vilka teorier och olika begrepp som förekommer. Medin och Alexandersson skriver t.ex. att fyra huvuddrag i synen på hälsa har utkristalliserats och att dessa är *hälsa som tillstånd, hälsa som en upplevelse, hälsa som resurs och hälsa som process*. Just hälsa som en process kännetecknar författarna som *"Hälsa som en process innebär att hälsa inte ses som ett statiskt tillstånd utan som något ständigt föränderligt."* (Medin et al. 2000, s.70) och något som alltså går i linje med vår uppsats då vi vill undersöka aspekter som har med idrottsundervisningen att göra.

I boken *Att lära fysisk aktivitet* beskriver Raustorp(2004) de starka friskfaktorer som fysiskaktivitet utgör att det är en utgångspunkt för hälsoarbete. Han menar vidare att detta är en utgångspunkt för hela skolans hälsoarbete, där han anser att skolklimatet och tilltron är viktiga att jobbas med så att eleverna blir delaktiga i vad de själva upplever som viktigt för hälsan. Vidare så definierar Raustorp (2004) hälsa som ett tillstånd som hör ihop med frihet från sjukdom men som också inkluderar en positiv komponent som förknippas med livskvalitet och välbefinnande, de vill med den definitionen frambringe förståelse för att Hälsa är mer än vissa grundläggande fysiska faktorer, de anser att psykiska, sociala och existentiella faktorer skall vara med. Raustorp (2004) framhäver att vår hälsostatus växlar mellan hälsa och ohälsa, och att den breda synen på hälsa innefattar fysisk, psykisk, social och andlig där påverkningsfaktorer är kost, relationer, identitet, mening, fysisk aktivitet samt avspänning.

I avhandlingen *Att lära sig hälsa* (Quennerstedt 2006) Kan vi se att avhandlingens författare Mikael Quennerstedt tar upp ett patogent synsätt på begreppet hälsa, med andra ord ett tillstånd av normalitet där allt som kan frambringe sjukdom bör undvikas där står:

Hälsa utgör i det patogena perspektivet människans normaltillstånd, vilket innebär att en (normal) hälsosam elev inom ramen för ämnet konstitueras som en fysiskt aktiv elev som har ett positivt förhållningssätt till fysisk aktivitet samt goda kunskaper om hur man tränar sin kropp. I en patogen hälsodiskurs är det också för givet taget att fysisk aktivitet, konditionsträning och idrott leder till hälsa genom att det på sikt reducerar risken för sjukdomar och motverkar effekterna av en stillasittande livsstil. Det innebär också ett för givet tagande om att så länge som eleverna rör på sig och är fysiskt aktiva i till exempel lekar, terränglöpning eller bollspel, så är det bra för hälsan. (Quennerstedt, 2006, s.244)

Quennerstedt motsätter sig det patogena perspektivet han tycker att man skall se på hälsa från ett annat perspektiv nämligen det salutogena perspektivet, med det menas att se vad som förhindrar eller utvecklar hälsa. Han tycker att undervisningens syfte i idrott och hälsa skall vara att frambringa kunskaper för eleven som den kan ha med sig i framtida hälsosammanhang, och med den synpunkten så blir den fysiska biten en bieffekt och något man får på ”köpet”. I mångt och mycket kan vi här påstå att Quennerstedt härigenom inte ställer sig bakom Lgr11:s starkare betoning av att utveckla elevers fysiska förmågor genom rörelseträning mm. Detta gör hans bok av intresse för att mer detaljerat och analysera bokens hur man kommer fram till dessa slutsatser.

3.5 Läroplansteori

Som vi tidigare nämnt i inledningen så vill vi se hur lärarna uppfattar läroplanen, detta är något vi kommer att frambringa i resultatet med en förankring mot en liten del i läroplansteori som tar upp hur lärarna tolkar läroplanerna. Detta beskriver Linde i sin bok som transformeringsarenan, han skriver ”*Transformeringsarenan, där skilda aktörer tolkar läroplanen.*” (Linde 2006, s.56).

Enligt Thedin-Jakobsson (2005) så innebär transformeringsfasen att läroplanen tolkas med utökning samt avdrag i texten. Faktorer som påverkar är traditioner inom ämnet och de erfarenheter som läraren besitter. Även läromedel, lärosalar och närområdets olika förutsättningar som utemiljö och närliggande idrottsklubbar är faktorer som påverkar. Vidare framhäver Thedin-Jakobsson (2005) att transformeringen av läroplanen har utgångspunkt i fyra olika huvudgrupper. Det första är *socialt fokus*, det utifrån som inverkar på vad lärarna behandlar i undervisningen. Det andra är *ämnesfokus*, vad traditionsenligt ämnet innebär och har inneburit, vilket kan komma till uttryck i till exempel läromedel. Den tredje är *lärarfokus*, som innefattar lärarnas utbildning och erfarenhet. Slutligen är *undervisningsprocesserna i fokus*, vilket innebär till exempel lärarens syn på hur undervisningen ska se ut, samt betygssättning.

Vidare beskriver Thedin-Jakobsson (2005) att realiseringen av läroplanen äger rum i den reella undervisningssituationen. Linde (2006) nämner Realiseringsarenan som det faktiska verkställandet av undervisningen. Där förverkligas kommunikation samt aktivitet lärare och elever emellan.

Vi valde här att frambringa realiseringsarenan också, med motivering att de intervjupersoner som medverkar i vårt arbete är delaktiga i både realiseringsarenan och transformeringsarenan. Med förtydligande om att det för arbetet viktigaste är hur lärarna tolkar kursplanerna alltså transformeringsarenan, inte hur de realiserar dem.

4. Metod

I avsnittet metod kommer vi att beskriva samt motivera hur vi gått tillväga med undersökningen. Vidare kommer vi att beskriva vårt val av intervjuemetod, urval och vårt tillvägagångssätt och avslutningsvis redogöra etiska överväganden.

4.1 Metodval

Syftet i en uppsatts kan angripas från flera olika infallsvinklar vilket gör det betydelsefullt att i en studie vara medveten om olika metoders fördelar och nackdelar. I *Forskningshandboken* står det: "Det är en fråga om att avgöra vilken metod som är den mest lämpade i praktiken, inte att komma fram till att en metod för datainsamlingen överträffar alla de andra i någon absolut mening." (Denscombe, 2009, s.184) Då vår studie fokuserar på idrottslärares uppfattningar om den nya läroplanen (Lgr11), ville vi få fram fördjupad och unik information hos dessa lärare. Vi valde därav en kvalitativ ansats i form av semistrukturerade intervjuer. Valet motiverar vi med att intervjuer enligt Denscombe (2009) sannolikt är det mest lämpade valet av metod när uppfattningar och åsikter skall undersökas. Att vi väljer just semistrukturerade frågor motiverar vi med att vi kombinerar våra intervjuer till att dels innefatta en öppenhet i form av hur lärarna uttrycker sig till att följdfrågorna i sig fyller syftet att få mer utvecklade och uttömmande svar (Denscombe, 2009). Semistrukturerade intervjuer har som nackdel att de ställer en del krav på intervjuaren. Dels måste intervjuaren anpassa sig till respondenternas svar samtidigt som det gäller att sondera idéer som är värda att följas upp mer noggrant. Den utav oss som genomförde intervjuerna har en relevant tidigare erfarenhet av att intervjua personer. Vilket ytterligare motiverar vårt val av semistrukturerade intervjuer.

4.2 Urval

Valet av intervjuobjekt grundar sig ursprungligen av praktiska skäl i något Metodpraktikan (Esaiasson et al., 2007) beskriver som *första bästa urval*. Kontakter via vår verksamhetsförlagda utbildning (VFU) kom att utgöra två utav de sammanlagt åtta intervjupersonerna. De övriga intervjupersonerna utgick ifrån ett så kallat *snöbollsurval* (Esaiasson et al., 2007) där vi via våra VFU-kontakter blev tipsade om övriga respondenter. Vi vill här dock vara tydliga med att vi fick kontakt med alla respondenter innan någon intervju var genomförd. Vi motiverar vårt val i enlighet med boken; *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap* (Stukat, 2005) där denna typ av urval överlag kan användas i en kvalitativ forskningsansats, samt i förhållande till tidsaspekt och storlek på själva arbetet.

4.3 Avgränsning

Avgränsningar i urvalet av respondenter har skett i förhållande till vårt syfte och vår frågeställning. Avgränsningen innebär att alla har en bakgrund i att vara lärare i idrott och hälsa, samt att dem är verksamma i grundskolans senare år (år 7-9). Då många lärare är tvåämneslärare valde vi även att avgränsa urvalet till att de lärare som vi skulle intervjua minst skulle inneha 50 % av sin tjänst som idrott och hälsolärare, för att på så vis göra urvalet mer representativt (Esaiasson et al., 2007) för idrott och hälsolärare.

4.4 Instrument

Då vi utgår ifrån en kvalitativ ansats i denna studie kom vi att använda oss av en intervjuguide (se bilaga 1) som ett instrument, där vi som intervjuare utgår ifrån ett frågeschema som i sin tur är uppdelat utefter teman med följdfrågor. Metodpraktikan (2007) benämner i sin tur denna typ av intervju som en samtalsintervju då det gäller att försöka tolka intervjupersonens uppfattningar, vilket i vårt fall förhåller sig kring våra teman. Vi kommer under diskussionsdelen att mer utförligt reflektera över utformningen av vår intervjuguide i förhållande till hur den kom att fungera.

4.5 Datainsamling

Datainsamlingen, för vår del, innebar att vi använde oss av adekvat teknisk utrustning i form av diktafon för att spela in samtalen. Då vi ville vara säkra på att samtalet skulle vara inspelat och samtidigt minimera risken för vad ett tekniskt fel skulle innebära valde vi att dokumentera samtalsintervjun med två olika källor för inspelning där den andra källan bestod av en mobiltelefon med inspelningsfunktion. Vid en första kontakt, via telefon med våra intervjupersoner, informerades vi om att intervjun kommer att spelas in vilket vi även upprepade vid intervjuns början. Ingen utav intervjupersonerna blev, vad vi kunde tyda, påverkad av vår inspelningsutrustning och ur ett tekniskt perspektiv fungerade utrustningen klanderfritt.

4.6 Dataanalys

I vår dataanalys av de transkriberade intervjuerna utgick vi ifrån en kvalitativ innehållsanalys i enlighet med Metodpraktikan (2007), där vi upprepade gånger gått igenom delar och helhet av vår insamlade data för att lyfta och få fram det väsentliga i den samma. Denscombe (2009) å sin sida påtalar att just innehållsanalys är en metod främst lämpad för en forskare att just analysera kommunikation. Vårt tillvägagångssätt innebar att vi i ett första led kodade av våra transkriberingar för att sedan kategorisera dem och slutligen sätta dem i sammanhang, där gemensamma samt utmärkande och avvikande dimensioner lyfts fram i förhållande till våra frågeställningar.

4.7 Genomförande av intervjuer

Intervjuerna utgick ifrån att vi efter utformningen av vår intervjuguide ville testa den samma genom en pilotintervju. Även om intervjuperson i vår pilotintervju passar in i vårt urval och intervjun i sig verkligen gav oss en hel del data valde vi ändå att inte ha med den i vår resultatdel. Anledningen till att vi efter en del diskussion uteslöt den kan härledas till att vi trots allt ansåg att den kom att utgöra ett sätt varpå vi införde smärre förändringar i intervjuguiden som sådan. Dessa förändringar var i form av att vi tydligt kunde se att våra följdfrågor till följd av just pilotintervjun utvecklades.

Genomförandet av intervjuerna ägde alltid rum på respondenternas arbetsplats och i samråd valdes en avskild plats likväl som tidpunkt då vi inte skulle bli störda av t.ex. annalkande lektioner eller en bullrig miljö. Vi ville i enlighet med Metodpraktikan (2007) att intervjun i största möjliga mån skulle kännas så bekväm och avslappnad som möjligt för den intervjuade vilket även innebar att vi vid telefonkontakt bad om att få 60 minuter till förfogande. Alla intervjuer varade mellan 30-40 minuter där en utav oss ställde frågorna medan den ansvarade för inspelningen. Intervjuaren satt med intervjufrågorna i handen som i sin tur även respondenten blev tilldelad vid intervjuns start. Vi valde att dela in intervjun med tre stycken uppvärmningsfrågor i enlighet med Metodpraktikan (Esaiasson et al., 2007) detta för att få intervjupersonen mer avslappnad under intervjun. Uppvärmningsfrågorna (se bilaga 1) utformades så att respondenten fick beskriva sin bakgrund till varför han/hon just blivit lärare, vilken utbildning han/hon har samt anledningen till varför han/hon valde att bli lärare inom ämnet idrott och hälsa. Transkriberingen av intervjuerna gjordes samma dag som vi utförde intervjuerna där vi även noterade sådant som t.ex. pauser och tonlägen hos respondenterna.

4.8 Validitet

När vi pratar om validitet avser vi att prata om och diskutera huruvida vårt arbete mäter det vi vill att det skall mäta (Esaiasson et al., 2007). Men validitetsbegreppet kan som i vårt fall vara ett problematiskt begrepp i kvalitativa metoder enligt Stukat (2005), då frågan om validitet i mångt och mycket förhåller sig till mätningsaspekter i relation till kvantitativ data. Då vi anför en kvalitativ ansats måste vi alltså fråga oss om de slutsatser vi slutligen drar utifrån den data vi har, intervjuerna, är de rätta? I vår studie utgår vi från att de intervjuade lärarna svarar sanningsenligt på våra frågor, och då vårt syfte är att ta reda på hur dem förhåller sig och tolkar vissa aspekter. Det innebär i sin tur att vi är väl medvetna om att deras svar i sin tur är subjektiva och baseras på deras egna erfarenheter. Vi är alltså inte ute efter en objektiv bild utan avser att se på hur något uppfattas och tolkas. I det avseendet anser vi att validiteten är god då en intervjuundersökning omfattar det som skall undersökas. I enlighet med Metodpraktikan (2007) är vi även medvetna om att den mänskliga faktorn kan påverka validiteten i form av hur pass ärliga intervjupersonerna varit i sina svar just den dagen och att svaren en annan dag möjligtvis sett annorlunda ut. Vi tror dock att den marginalen är så pass liten i förhållande till våra frågor (se bilaga 1) att den inte påverkar validiteten i vårt arbete.

4.9 Tillförlitlighet

En hög grad av tillförlitlighet kan ibland i samband med intervjuundersökningar vara svår att uppnå då tillförlitligheten i kvalitativ forskning (Denscombe, 2009) inte är så lätt att bedöma. Tillförlitlighet skall kunna mätas genom att jämföra resultatet från två undersökningar gjorda med samma mätinstrument. Det innebär alltså att en oberoende person utifrån vårt mätinstrument (se bilaga 1) skall kunna utföra samma studie och kunna komma fram till samma resultat. Denscombe (2009) beskriver svårigheterna vid användandet av en kvalitativ ansats till att dels omfatta reproducerbarheten då följdfrågorna kan komma att se annorlunda ut i förhållande till vilka svar som ges av intervjupersonen, och dels till att omfatta den sociala inramningen vid tidpunkten för intervjun som näst intill är omöjlig att kopiera.

Men även om en hög tillförlitlighet, som sagt kan vara svårt att bedöma i en kvalitativ ansats, kan i enlighet med Denscombe (2009) sträva mot densamma. Detta genom en hög noggrannhet vid datainsamlingen och själva databearbetningen för att visa på beslut som tagits, så att andra forskare kan bedöma de samma. I förhållande till den aspekten så har samtliga intervjuer föregåtts av stor noggrannhet och strikta rutiner för hur vi gått tillväga. Vid samtliga intervjuer var vi närvarande bägge två där den ene utav oss under samtliga intervjuer var den som intervjuade medan den andra utav oss skötte den tekniska inspelningen. Vid både transkriberingen och analysen har vi gemensamt bearbetat data för att på så vis få en större tillförlitlighet och trovärdighet i den samma. Slutligen som tidigare nämnt användes två inspelningskällor som pekar på noggrannhet.

4.10 Etiska överväganden

Inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning finns det fyra forskningsetiska principer man måste förhålla sig och ta hänsyn till vid forskning som involverar andra människor. (Vetenskapsrådet, 2002) Dessa fyra principer läste vi igenom noga och vi kommer nedan att beskriva dessa i förhållande till vårt arbete.

Först har vi *Informationskravet* som handlar om att vi som forskare informerar intervjupersonerna om vad syftet med vårt arbete är. Vi anser att vi uppfyller detta då vi i god tid och på ett övergripigt sätt förklarade vad syftet med vårt arbete var samt lämnade ut nödvändig kontaktinformation från oss båda till samtliga intervjupersonerna. Vi hade således en inledande telefonkontakt med våra intervjupersoner för att stämma av om de kunde tänkas ställa upp för en intervju. Det andra kravet *Samtyckeskravet* innebär att de intervjuade ger sitt samtycke till att deras svar används som data. Vi påtalade även vid intervjuens start att de intervjuade när som helst under intervjun har möjlighet att avbryta densamma om den så vill. I samtliga fall har vi fått ett samtycke av våra intervjupersoner att använda oss av deras intervjuer och alla valde att fullfölja intervjuerna utan undantag. Vi finner genom detta att vi följt samtyckeskravet. I det tredje kravet *Konfidentialitetskravet* innebär det bl.a. att personuppgifter av de intervjuade behandlas på ett sådant vis att de för obehöriga inte går att spåra till en viss individ. Vi förhåller oss till det genom att vi tydligt informerade intervjupersonerna om att vi i arbetet skulle koda om deras namn till fiktiva sådana, för att på bästa vis upprätthålla deras anonymitet. Slutligen har vi *Nyttjandekravet*, som vi anser att vi upprätthåller, då alla transkriberande intervjuerna är data som kommer att användas av oss i vårt syfte, och inte delas ut till andra för kommersiella ändamål eller icke vetenskapliga syften (Vetenskapsrådet, 2002).

5. Resultat

Vi har valt att strukturera vår resultatdel med att först ge en presentation av våra intervjupersoner för att sedan redogöra resultat utefter våra frågeställningar. Varje frågeställning följs av en redogörelse baserad på våra intervjufrågor. Varje frågeställning i sin tur avslutas med en sammanfattning av respondenternas svar där specifika dimensioner lyfts upp. Här belyses även gemensamma drag samt det som är utmärkande och avvikande.

5.1 Presentation

Under denna rubrik presenterar vi lärarna som deltagit i våra intervjuer. Deras ålder, utbildning, år i tjänst, nuvarande arbetsplats samt varför de valt att bli lärare i Idrott och hälsa. Namnen är fiktiva för att skydda deras identitet. Tabellen nedan ger en översiktlig bild av våra respondenter.

Tabell 2: Översikt över lärarnas ålder, utbildning, år i tjänst, nuvarande arbetsplats samt ämnen.

	Börje	Oskar	Ludvig	Mikael	Lisa	Torsten	Erland
Ålder	49 år	30 år	36 år	26 år	39 år	37 år	34 år
Utbildning	Idrottslärare Stockholms universitet	Lärare Luleå tekniska universitet	Lärare Göteborgs universitet	Lärare Göteborgs universitet	Lärare Fritidspedagog Stockholms universitet	Lärare Göteborgs universitet	Lärare Göteborgs universitet
År i tjänst	24 år	3 år	9 år	1 år	11 år	10 år	6 år
Nuvarande arbetsplats	Heltidstjänst F-9 skola Göteborg	Heltidstjänst 6-9 skola Göteborg	Heltidstjänst F-9 skola Göteborg	Tillsvidaretjänst F-9 skola Göteborg	Heltidstjänst 6-9 skola Göteborg	Heltidstjänst 6-9 skola Göteborg	Heltidstjänst F-9 skola Göteborg
Ämnen	Idrott och hälsa	Idrott och hälsa Matematik	Idrott och hälsa Geografi	Idrott och hälsa Historia	Idrott och hälsa	Idrott och hälsa Biologi	Idrott och hälsa Hem och konsumenkunskap

Arbetar sedan 15 år tillbaka i Göteborg där han innehar en heltidstjänst som lärare i idrott och hälsa på en F-9 skola i centrala Göteborg. Han anger att idrottsintresset var det som föranledde honom till hans yrkesval i första hand.

5.1.2 Oskar

Oskar är en man med lite drygt tre års lärarerfarenhet inom idrott och hälsa och är nyss fyllda 30 år. Han läste lärarprogrammet på Luleå tekniska universitet där ämnet vid sidan av idrott är matematik. Arbetar heltid på en 6-9 skola i Göteborgs omnejd med 50 % idrott och hälsa och 50 % matematik. Han motiverar sitt val av ämne och yrke med ett brinnande intresse för att lära ut samt att han själv lever ett aktivt liv.

5.1.3 Ludvig

Ludvig en 36-årig man med cirka nio års lärarerfarenhet inom ämnet idrott och hälsa. Är utbildad på Göteborgs Universitet och har vid sidan av idrott och hälsa även behörighet att undervisa i geografi. Arbetar för närvarande på en F-9 skola i Göteborg där han innehar en heltidstjänst inom idrott och hälsa och undervisar i årskurs 4-9. Anledningen till att han utbildade sig till idrottslärare beror enligt honom själv dels på hans idrottsintresse men också att han av en slump kom att vikariera för en idrottslärare vilket senare alltså föranledde honom till att söka till lärarprogrammet.

5.1.4 Mikael

Mikael är en man med snart ett års erfarenhet inom ämnet idrott och hälsa. Är 26 år gammal och erhöll sin lärarexamen på Göteborgs Universitet inom ämnena idrott och hälsa och historia. Är verksam på sin första arbetsplats där han innehar en tillsvidare tjänst inom ämnet idrott och hälsa på 85 %. Skolan han arbetar på är en F-9 och där undervisar han i årskurs 4-9. Han uppger att anledningen till att han blev lärare inom just ämnet idrott och hälsa var att han ville kombinera ett mer teoretiskt ämne som historia med ett praktiskt som idrott och hälsa.

5.1.5 Lisa

Lisa är en kvinna med snart elva års lärarerfarenhet av ämnet idrott och hälsa. Hon är nyss fyllda 39 år och är utbildad idrottslärare i Stockholm, samt utbildad fritidspedagog. Innehar en heltidstjänst som idrott och hälsa lärare på en 6-9 skola i centrala Göteborg. Hon uppger att anledningen till att hon blev idrott och hälsa lärare kommer sig av att det för henne var ett naturligt steg från att först utbildat sig till fritidspedagog samt att hon alltid idrottat mycket i sitt liv.

5.1.6 Torsten

Torsten är en man med tio års lärarerfarenhet av att arbeta inom ämnet idrott och hälsa. Han är 37 år gammal och besitter en lärarexamen inom ämnena idrott och hälsa samt biologi vid Göteborgs Universitet. Har en heltidstjänst som är uppdelad på 50 % idrott och hälsa samt 50 % biologi på en 6-9 skola. Han uppger att orsaken till att han blev idrott och hälsa lärare enklast kan beskrivas till hans intresse för friluftslivet och naturen i allmänhet.

5.1.7 Erland

Erland är en man med sex års erfarenhet av att arbetat som idrott och hälsa lärare. Är själv 34 år gammal. Erhöll sin lärarexamen i ämnet idrott och hälsa samt i hem och konsumentkunskap via Göteborgs Universitet. Innehar en heltidstjänst som idrottslärare på en F-9 skola belägen i Göteborg där han undervisar elever i år 4-9. Han uppger att hans idrottsbakgrund och det stora intresset kring mat motion och träning föll sig naturligt till hans val av yrke.

5.2 Lärarnas allmänna uppfattningar om Lgr11

Under resultaten av intervjuerna kommer endast sammanfattningar att delges, för att ta del av det respondenterna svarat i större delar se under bilaga.2.

Här presenterar vi hur lärarna i allmänhet förhåller sig till Lgr11 och om de upplever några skillnader gentemot tidigare läroplan överlag samt inom ämnet idrott och hälsa.

5.2.1 Sammanfattning

Det som framkommer via intervjuerna utkristalliseras i tre dimensioner. Den första är att de flesta lärarna har en positiv bild av Lgr11. Den andra är tydligheten och strukturen och den sista dimensionen kretsar kring kritik av Lpo 94.

Alla lärare, utom Erland, uttalar en klart positiv bild av Lgr11, några är dock mer positiva än andra till Lgr11 som helhet. Vissa lärare väljer här att kritisera Lpo94 samtidigt som de anser att Lgr11 medför förbättringar.

Exempel Börje;

Ja jag tycker Lgr11 är bra, ja tycker det har blivit till det bättre helt enkelt, mycket mer strukturerat och ja, mycket tydligare tycker jag det har blivit [...]Ja men när Lpo94 kom så blev ju allting väldigt flummigt det var väl mer eller mindre upp till varje lärare att göra som de själva ville

Det som utmärker Erland är att han inte uttalar sig om han är positiv eller negativ till Lgr11, men det andra lärare pratar om som positiva skillnader lyfter även han fram.

Exempel Erland

Jaa det var väl det jag nämnde innan om att det nu är mer detaljerat tycker jag, det är skillnad på hur det är skriftligt uppbyggt

Skillnaderna som tas upp i förhållande till tidigare läroplan är relaterade till tydlighet, struktur, läsbarhet. Dessa skillnader betonas antingen genom att det framhävs i Lgr11 eller att det framhävs som brister i Lpo94.

Något som är återkommande i intervjuerna är att alla lärare tar upp aspekter kring betygssystem samt kunskapskrav.

Exempel Lisa;

Dom nya kunskapskraven är betydligt svårare att nå, eller i alla fall att nå dem alla, dom har ju blivit ganska så mycket mer omfattande, å å andra sidan så har dom faktiskt blivit tydligare, eller ja tydligare för eleverna som jag ser det[...] eleverna har fått det tuffare att uppnå framför allt det högsta betyget A

Där lärarna Börje, Oskar och Torsten uttrycker sig positivt till dessa. Lärarna Ludvig och Erland nämner att betygskriterierna och kunskapskraven skiljer sig gentemot föregående läroplan.

Exempel Erland;

det är nog mycket mindre mål också i den nya, har jag uppfattat det som i alla fall ja just det ja en skillnad är ju att kunskapskraven finns i åldrarna ...eller från årskurserna rättare sagt tre och sex och nio

Det som är utmärkande här är att Lisa uttrycker en kritik gentemot att det fortfarande finns tolkningsutrymme i betygskriterierna.

Exempel Lisa;

en nackdel, som jag anser är att det är faktiskt fortfarande finns en hel del tolkningsutrymme kring betygskriterierna även i Lgr11

Vidare anser Börje att det numera innebär mer dokumentation jämfört med tidigare läroplan, vilket han tror kommer leda till mer likvärdig undervisning.

Ludvig är den enda som nämner om kursplanens förhållande till undervisningen i sig. Han anser att kursplanen inte är av betydelse för hur undervisningen ser ut för egen del utan nämner att respekten är det avgörande för om undervisningen blir bra eller inte och menar på att de är yttre faktorer såsom elever och skolan som påverkar detta.

Exempel Ludvig;

Jag tycker inte att det är kursplanen som avgör...att det är kursplanen som avgör om man undervisar bra eller inte... det handlar ju i stort sett bara om du har respekt av eleverna. Har du inte det så spelar det ingen roll vad kursplanerna heter, sen får du ju mer eller mindre respekt beroende på vilken skola du jobbar på alltså Jag menar att det är skillnad på eleverna beroende på vilken skola man jobbar på..det spelar alltså större roll skolan man jobbar på, än läroplanen skulle jag vilja säga.

5.3 Lärarnas uppfattningar om hälsa i Lgr11

Här vill vi få fram en bild om hur lärarna ser på hälsoaspekten i sitt ämne. Hur de tolkar hälsodelen i kursplanen för ämnet idrott och hälsa i Lgr11 samt om de kan se någon skillnad på hälsoaspekten i föregående Lpo94 kontra nuvarande kursplan Lgr11.

5.3.1 Sammanfattning

De dimensioner som framkommer är fysiskt och psykiskt välmående, samband mellan bland annat kost, motion och rörelse samt att aktivitet har en stor betydelse för hälsan. Även likheten mellan läroplanerna och mer teori är dimensioner som framkommer.

När lärarna pratar om hälsodelen i idrott och hälsa så pratar Börje, Torsten och Ludvig om fysiskt och psykiskt välmående.

Exempel Torsten;

ja men jag tänker på vad som kan få eleverna att må bra fysiskt och psykiskt, det gäller ju att träna och röra på sig men man måste ju äta rätt för att orka det helt enkelt, sen brukar

jag ju också poängtera för eleverna hur viktigt det är att man måste vila för att kroppen skall få återhämta sig, jag brukar också ta upp om hur viktigt det är med bra sömn

Medan kost, motion, vila, rörelse och sömn är de begrepp som Erland, Mikael och Lisa använder sig av då de behandlar hälsa. De nämner även vikten av sambandet mellan begreppen.

Exempel Lisa;

Min syn på hälsa hmm, som jag ser det är det att försöka att hålla en balans mellan att aktivera kroppen, och veta varför man behöver vila och avkoppling, alltså förstå vad som får oss att må bra

Vara aktiv är en aspekt som flera av lärarna pratar om i sin syn på hälsodelen i ämnet.

Det vi kan se som utmärkande här är att när Erland pratar om hälsa överlag så framkommer det att han verkar fokusera på att just prata med sina elever om hälsa och visa på viktiga samband.

Exempel Erland;

Jag anser att det är viktigt att prata om hur allt hänger samman i hälsa för att må bra, ja menar att ta upp hur alla faktorerna att träna, att motionera överlag vad det än är, att ha en bra kost, ja hur de hänger samman för att man skall må bra helt enkelt

Oskar utmärker sig till att vara den enda som relaterar hälsa till att enbart omfatta fördelarna med att aktivera sig.

Exempel Oskar;

Jag tycker det är viktigt att eleverna får röra på sig, att inte sitta still för mycket helt enkelt, [...] att eleverna får bättre kondition, balans, ja till och med bollsinne är ju bara positivt [...] ja men styrketräning till exempel är ju hur bra som helst att ha med i undervisningen, för jaa , jag anser att det är viktigt del att inte glömma bort vilken positiv effekt det har på ens kropp

Lärarnas uppfattningar om hälsa i Lpo94 och Lgr 11 skiljer sig åt. Några lärare anser att det inte finns någon skillnad. Emellertid påstår några andra att hälsodimensionen kopplas tydligare till teori i Lgr11 i relation till Lpo 94.

Exempel Lisa;

Ja men jag använder mig mer av rena teoretiska lektioner, nu sedan jag börjat jobba efter Lgr11, vi har genomgång av fysisk, psykisk hälsa bland annat, vi har även en del om beroendeframkallande medel samt dopning har vi med där, där dom får lämna in skriftligt så att man kan se att de har förstått

Exempel Oskar;

Just hälsoaspekten kan jag inte se, jag kan ju inte se att hälsoaspekten har fått någon annan betydelse

5.4 Lärarnas förhållning till betoning av fysisk hälsa och fysiska förmågor

Vid den tredje och sista frågeställningen vill vi poängtera att vi utgår från Lgr 11:as kommentarsmaterial för kursplanen i idrott och hälsa. Mer specifikt vill vi se hur lärarna förhåller sig till att Lgr11 numera säger sig ha ett större fokus på fysisk aspekt på hälsa samt fysiska förmågor samt om de håller med. Samtidigt som vi vill se hur de tolkar en fysisk aspekt på hälsa.

5.4.1 Sammanfattning

Här framkommer dimensioner som innefattar aktivitet samt att röra på sig. En annan dimension är det textmässiga. De två sista dimensionerna kan sammanfattas som instämmande på förstärkt betoning samt mot förstärkt teoretiskt betoning

Vi kan se att Börje, Oskar, Ludvig och Torsten håller med om att det skriftligt är bättre betonat kring de fysiska aspekterna samt fysiska förmågorna, men endast Börje och Ludvig understryker att det är skillnad på det rent teoretiska och det rent praktiska. De anser att det på realiseringsarenan inte har blivit mer betoning på fysiska förmågor och fysisk hälsa.

Exempel Börje;

Jo...men mer betoning blir det ju skriftligt i och med den nya läroplanen...så det stämmer nog....men jag tror samtidigt inte att...det kommer vara en...att det kommer vara några större förändringar i hur idrottsläraren undervisar, så en större betoning och tydlighet i läroplanen...innebär alltså inte att det blir större vikt på fysisk hälsa i själva undervisningen....där finns det andra saker som jag tror skulle göra större skillnad än att bara ändra läroplanen skriftligt[...] ja som att ge ämnet mer timmar.

Mikael och Lisa är av en annan uppfattning och påpekar att det snarare är den teoretiska delen som har fått en större betoning i ämnet vilket även Erland tycker men denne påpekar också att det kanske också blivit mer betoning kring de fysiska aspekterna.

Exempel Lisa;

Som jag sagt tidigare så har jag snarare mer teori i undervisningen, så jag anser inte att, eller som jag ser det så är det inte någon större betoning på det fysiska, det är vad jag tycker, det har väl bara klartgjorts mer kanske

På frågan, varför de tror att det skall vara större betoning kring fysisk förmåga samt fysiska aspekten på hälsa, pratar många om att det kan bero på att dagens ungdomar rör på sig allt mindre.

Exempel Torsten;

jag tycker att ungdomarna idag rör på sig alldeles för lite

Börje och Mikael vidareutvecklar att det i samhället överlag finns en större inaktivitet hos människor.

Ludvig utmärker sig genom att vara den enda som påpekar att idrottsämnet tappade timmar genom införandet av Lpo94.

Exempel Ludvig;

Ja men när förra kursplanen kom så tog man ju bort idrottstimmar, nu försöker dom väll på något sätt kompensera detta, dom har väll sett att ungdomarna är mer inaktiva, ge ämnet fler timmar

Avslutningsvis har alla lärare en ganska samstämmig bild av vad dem anser att fysisk hälsa är, även om vissa beskriver det mer detaljerat än andra, så förhåller dem sig till teman som att vara aktiv och röra på sig.

Exempel Oskar;

Ja men det säger väll sig själv att vara fysisk aktiv gör ju att man mår bra, ja fysisk hälsa är något som man får genom att idrotta, ja att helt enkelt vara aktiv

6. Diskussion

I vår diskussionsdel kommer vi börja med att reflektera kring vår metod för att därefter diskutera resultatet och slutligen diskuterar vi slutsatser och framtida forskning.

6.1 Metoddiskussion

Vårt val av datainsamlingsmetod som bestod av kvalitativa intervjuer föll sig naturligt för vår del då vårt syfte utgick från en transformeringsarena (Linde 2006) för att se på hur idrott och hälsa lärare tolkar den nya läroplanen (Skolverket 2011). Vi ville och fick fram unik och fördjupad information via våra semistrukturerade frågor. Valet av just semistrukturerade frågor hade fördelen av att inte styra intervjuerna för mycket, samtidigt som de inte blev för vida i sin omfattning då våra följdfrågor utgjorde avgränsningarna för de samma.

Vi är väl medvetna om att vi till viss del skulle kunna närma oss eller utveckla samma syfte via en metodkombination. En observationsstudie tillsammans med en intervjustudie skulle kanske ge oss än ännu större och mer omfattande bild av vårt syfte med reservationen att man genom observationer mer rör sig utifrån en realiseringsarena vilket vi alltså inte valde att göra. En observationsstudie skulle dock i den mening behövas göras under en betydligt längre och större period än vad omfattningen för detta arbete innebär.

Fördelen med vår semistrukturerade intervjuform som datainsamlingsmetod ligger i dess potential att utforska mer djupgående fenomen (Denscombe 2009). Vi kunde dock se att vår intervjuguide (bilaga 1) i form av vårt frågeschema med dess teman och följdfrågor hos två utav lärarna blev ifrågasatt vid en första anblick då vi vid intervjuens start delade ut densamma. Ifrågasättandet/kritiken bestod i att dessa två respondenter upplevde följdfrågorna till respektive teman för likartade där dem alltså inte kunde se någon större skillnad dem emellan. Vi förklarade för dessa två lärare att följdfrågorna (bilaga 1) till respektive tema hade som syfte att dels mer specifikt omfatta aspekter som vi ville ha svar på och dels utgöra ett stöd för oss som intervjuare att hålla oss till just ett tema. Vi kunde dock se att det vid vissa intervjuer

blev det utfallet att respondenterna efter första frågan i ett tema ibland hade uttömmande svar som även omfattade följdfrågorna. I dessa fall kan man ifrågasätta vissa utav följdfrågornas väsentlighet, då följdfrågorna ibland förde med sig en upprepning och ibland ett förtydligande av vad som tidigare sagts. I efterhand ser vi detta mer som en fördel än en nackdel då det för oss som forskare än mer förtydligade vad respondenterna verkligen sagt.

En ytterligare aspekt av vår metodansats i förhållande till vårt syfte är att vi aldrig med riktigt hundra procents säkerhet kan veta ifall lärarna i vår undersökning svarat ärligt på alla frågor.

Vi är medvetna om att vårt sätt att intervjua lärare kan ha påverkat svaren i form av att vi allteftersom intervjuerna, blev mer och mer säkra i positionen som intervjuare. Även om vi inte anser att det var någon större skillnad då en utav oss har erfarenhet av intervjuer sedan tidigare och känner sig ganska bekväm i rollen.

Genom våra intervjuer synliggjorde vi både gemensamma drag hos lärarna likväl som att vi redogjort skillnader och avvikande samt utmärkande svar hos densamma. Det skall dock påpekas att vårt arbete inte har någon som helst avsikt att dra några generella perspektiv där vi som forskare försöker applicera några drag som gemensamma för alla idrott och hälsa lärare. Vi anser att de sju lärare vi intervjuade tillhandhöll den kvalitativa data vi eftersökte i förhållande till vårt syfte även om ett större antal respondenter ur forskningssynpunkt skulle göra studien än mer intressant.

6.2 Resultatdiskussion

I resultatdiskussionen har vi valt att i löpande text framföra och diskutera de resultat som framkommit enligt våra frågeställningar. Vi kommer att koppla litteraturen kring tidigare forskning i relation till vårt resultat. I förhållande till hur lärarna transformerar läroplanen kan vi se att Thedin-Jakobsson (2005) fyra huvudgrupper (socialt fokus, ämnesfokus, lärarfokus samt ämnesprocesser) alla framkommer/berörs under diskussionerna i våra frågeställningar. Vi vill dock påpeka att vi utifrån arbetets storlek och tidomfattning valt att inte diskutera lärarnas yrkesverksamma år inom ämnet idrott och hälsa i förhållande till vad de säger.

6.2.1 Lärarnas allmänna uppfattningar om Lgr 11

Hos de lärare vi intervjuade kunde vi se att de fanns en allmän positiv bild kring den nya läroplanen (Skolverket 2011). Även om vi inte har några generella övergripande syften med vår studie kan vi se, att det är något som talar emot skolverkets rapport (Skolverket 2003) där det framkommer att det hos idrottslärare snarare är ett undantag än vanligt att de förhåller sig positiva till förändringar inom styrdokumentet.

Den positiva bild som framkommer hos lärarna kring Lgr11 grundade sig i det textmässiga och kring strukturen. Vi kan även se att Lärarnas riksförbund (Lärarnas riksförbund 2011) förhåller sig till detta där man anser att Lgr11 innehåller ett tydligare språk, där det centrala innehållet är en aktualitet jämfört med Lpo94 vars innehåll var oreglerat.

Man kan uttyda att lärarna i många fall förstärker sin positiva bild av Lgr11 genom att även kritisera samma aspekter i förhållande till tidigare läroplan (Lpo94). Vi kan i efterhand ställa oss frågan; hur relationen kring de positiva aspekter lärarna lyfter fram i Lgr11 förhåller sig

till ett missnöje kring samma aspekter i Lpo94? Även om vi får ett svar på hur lärarna uppfattar den nya läroplanen, så kan det snarare vara så att lärarnas missnöje i Lpo94 lyser igenom eller snarare är anledningen till att de uttrycker sig positivt om Lgr11.

6.2.2 Lärarnas uppfattningar om hälsa i Lgr 11

Vi kan se att de dimensioner som framträder är att några lärare ser på hälsoaspekten som ett fysiskt och psykiskt välmående. Resterande pratar om samband mellan bland annat kost, motion, vila samt rörelse. Dessa nämnda aspekter är något som vi kan se stämmer överens med tidigare forskning där Raustorp (2004) benämner den breda synen på hälsa att innefatta fysiska, psykiska, sociala och andliga aspekter, där faktorer som påverkar är bland annat kost, fysisk aktivitet samt avspänning. Vi kan även se ur Medin och Alexandersson litteraturstudie (2000) att begreppen hälsa och hälsofrämjande har vid betydelse. Vilket är i samrådighet med vad som framkommit i våra intervjuer. En fråga vi kan ställa oss är hur lärarnas vida omfattande beskrivningar av hälsa ställer sig till i relation, till att det samtidigt uttrycker och betonar att just tydlighet och struktur är till det bättre i Lgr11?

Theidin-Jakobsson (2005) har via sin studie frambringat att lärare ofta refererar ordet hälsa till att endast omfatta teoretiska delar av ämnet. Lärarna i vår undersökning har inte refererat på samma sätt. När våra respondenter pratar om hälsa så är aktivitet och att röra på sig de mest utmärkande och återkommande. Vi ställer oss då frågan om det kan vara utformningen av vår intervjuguide som har gjort att vi fått ett annat resultat där ingen utav våra lärare endast refererar hälsa till teoretiska delar av ämnet.

De tre grupperingar som Theidin-Jakobsson tar upp, som framkommit från respondenternas svar i hennes studie angående om hälsa inom ämnet var i korta drag för det första hälsa som en teoretisk del, den andra är att hälsa är något man har i andra ämnen så som bland annat hemkunskap samt den tredje, där hälsa är aktiviteter i ämnet, där fysisk aktivitet främjar hälsa. Detta är något vi kan relatera till våra respondenters svar, där det för det första framkommer att hälsa ses numer att ha en mer teoretisk tyngd i och med Lgr11 enligt några av våra respondenter. Vi har en respondent som pratar om hälsa utifrån andra ämnen, mer bestämt hemkunskap, där kosten nämns som en faktor som tas upp där. Den sista som nämns angående hälsa som aktiviteter i ämnet där fysiskt aktiv främjar hälsan det är något vi kan se av våra respondenter i många fall nämner som när det har pratat om sin syn på hälsa, där vara aktiv är återkommande. Detta är något som är relevant ur diskussions synpunkt då vi inte vill göra någon jämförelse mot Theidin-Jakobssons studie vilken är gjord under Lpo 94 som utgångspunkt för respondenterna. Men det är i alla fall något som våra respondenter har framfört och vi kan se vissa likheter mot det Theidin-Jakobssons frambringat via hennes studie. För att kunna göra bestämda grupperingar så behövs mer underlag i vår studie då vi endast har sju stycken respondenter. Likaså att vår studie har Lgr11 som utgångspunkt vilket är en annan faktor gentemot Theidin-Jakobssons.

Av de sju punkter som hälsa och livsstil innefattar under centrala innehållet i Lgr11 (figur 1), har lärarna i intervjuerna relaterat till några punkter medan flertalet punkter inte behandlas över huvudetaget. Kontentan kan vara att det är deras tolkningar av hälsa som framträder i svaren, eller är det så att lärarna inte är medvetna om vad som står i dessa sju punkter (figur

1)? Vi vill förtydliga att vi inte har några generaliserande ambitioner med detta men ändå intressant ur en diskussions synpunkt. Om vi använt oss av en mer specifik fråga kring hur de ser på det skrivna om hälsa, både inom syfte samt det centrala innehållet, så hade svaren kanske varit annorlunda. Samtidigt borde dessa fall inte förekomma då lärarna i nuläget undervisar i ämnet och de ska veta var läroplanen säger samt tolka hälsa på samma sätt som det framstår i den, eller?

6.2.3 Lärarnas förhållning till betoning av fysisk hälsa och fysiska förmågor

Alla lärare utom en att tror att läroplanen (Lgr11) understryker att den har en större betoning på fysisk hälsa och fysiska förmågor för att ungdomar rör på sig allt mindre. Vi kan se att skolan hos dessa lärare endast ses som en arena och ett verktyg för hur man skall arbeta med dessa frågor. Det stämmer att skolans uppdrag är att sträva efter att ge elever daglig fysisk aktivitet, inom ramen för hela skoldagen (Skolverket, 2011). Men ur en diskussionssynpunkt kan vi se att skolan som institution härigenom inte problematiseras till att själv vara en orsak till att ungdomar, som lärarna påstår, rör sig allt mindre. Dock kan vi se att skolan till viss del nämns som orsak hos en lärare. Han som tillskriver betoningen på fysisk hälsa och fysiska förmågor till att föregås av att ämnet tappat undervisningstid (tabell 1) vid införandet av Lpo94. Med andra ord finns det ingen lärare som reflekterar över att Lgr11:as betoning på fysisk hälsa och fysiska förmågor indirekt skulle kunna vara kritik riktad mot skola och lärare som en anledning till varför ungdomar rör på sig mindre.

Det är intressant ur en diskussionssynpunkt att lärarna Börje och Ludvig understryker att de kan se en skillnad på transformeringsarenan i att Lgr11 sätter en större betoning på fysisk aspekt på hälsa och fysiska förmågor, men de säger samtidigt att de utifrån en realiseringsarena inte har blivit någon större skillnad. Ser vi på tidigare forskning kan vi se att Brülde och Tengland (2003) pratar om lärarens definition (transformeringsarenan) av begrepp är av yttersta vikt för hur dem undervisar (realiseringsarenan). Kan vi då utgå från att Börje och Ludvig inte befinner sig inom dessa ramar? Eller kan vi utgå från att dessa lärare helt enkelt väljer att bortse från de riktlinjer de faktiskt har i sitt yrke genom läroplanen?

I vår historiska beskrivning av läroplaner och ämnet idrott och hälsa som sådant kunde vi se en variation i hur dessa präglats av samhällets värderingar i sig. Vi nämnde i vår beskrivning av ämnets historiska utveckling att fysisk träning och härdandet av kroppen som ideal varit med under vissa perioder, men att införandet av Lpo94 framförallt innebar en tydlig fokusering mot hälsan som stort. Införandet av Lpo94 innebar även att vi fick en större betoning mot faktorer som förbättrar hälsan mot att tidigare ha en starkare betoning kring riskfaktorer som försämrar densamma. Kan vi nu då Lgr11:as anser att det skall vara en starkare betoning mot fysisk hälsa och fysiska förmågor i ämnet antyda att vi åter igen rör oss gentemot att prata om riskfaktorer igen? När även lärarna vi intervjuat tror att ämnets betoning förhåller sig till att ungdomar rör sig allt mindre pratar de då inte om riskfaktorer? Och rör sig inte ämnet då enligt våra lärare mot en återgång till att fokusera mot fysisk träning och härdande av kroppen? Slutligen vore det intressant att veta när vi enligt Annerstedt (2000) faser i ämnet går in under en ny sådan, och vad den skulle präglas och namnges som?

Slutligen kan vi se att samtliga lärare tolkar en fysisk aspekt på hälsa till att omfatta fördelarna av fysisk aktivitet. Utifrån tidigare studier (Eriksson et al. 2004) vet vi att sambandet mellan fysisk aktivitet och hälsa noga har bevisats. Vi kan ställa oss frågan ifall en betoning på fysisk aspekt på hälsa i Lgr11 har något som helst syfte då Raustorp (2004) i tidigare forskning anger att fysisk aktivitet alltid kommer vara centralt i undervisningen. Detta då ämnet, Idrott och hälsa, naturligt fokuserar på en fysisk aspekt inom begreppet hälsa. I motsats till detta har vi å andra sidan Qunnerstedt (2006) som ser fysisk aktivitet som en bieffekt inom ämnet där det teoretiska skall dominera.

7. Avslutningsvis

Det man kan se är att lärarna har en positiv syn på Lgr11 och dess utformning vilket är lite av en motsättning mot vad vi sett att andra lärare i tidigare forskning ansett vid införandet av ny läroplan. Lärarnas positiva syn i vår studie var grundad på den textmässiga utformningen och strukturen av Lgr 11, och stärks även genom kritik mot tidigare läroplan av samma aspekter.

Lärarnas uppfattning om hälsa kan verka vara i enlighet med var litteraturen tar upp om hälsa med vissa motsägelser, däremot så är det centrala innehållet för idrott och hälsa något som verkar vara bortglömt i stora drag när de pratar om hälsoaspekter i Lgr11. Fysisk hälsa ser respondenterna som att vara aktiv och röra på sig och de fördelar det för med sig. Där man kan uttyda att ett patogent förhållningssätt gentemot hälsa verkar falla respondenterna tillags. Varför betoningen framkommit mot fysisk hälsa och fysiska förmågor i Lgr 11 tros bero på att ungdomar rör sig mindre, och lärarna förhåller sig positiva till utformningen.

7.1 Implikationer

Det vore intressant tycker vi att forska på hur skolorna som helhet arbetar kring det faktum att Lgr11 framhäver att det skall vara en större betoning på fysisk hälsa och fysiska förmågor. Skolan har ett övergripande ansvar i att sträva efter att ge elever daglig fysisk aktivitet och det vore alltså intressant ur ett forskningsperspektiv att se på hur detta realiserar, då ämnet idrott och hälsa endast har 1-2 timmar undervisning i veckan. Vidare vore det intressant att med andra metoder som exempelvis observation, att mer fokusera på hur de lärare vi intervjuade men även hur lärare överlag undervisar, och därav mer röra sig på en realiseringsarena.

Slutligen anser vi att det vore av intresse att göra en studie om varför utformningen; starkare betoning på elevers fysiska förmåga och den fysiska aspekten på hälsa har skrivits så som det har gjorts, vad skolverket/regeringen har för avsikt med detta? Varför dem valt ut och betonat denna del?

Olika stora organisationer som WHO samt FHI är eniga om att vardaglig aktivitet är viktigt för ungdomar. Skolverket (2011) framhäver strävan efter att ge elever vardaglig fysisk aktivitet. Av svaren från våra respondenter framkommer det att de tycker att ungdomar rör sig mindre nuförtiden. Det vore intressant att göra en studie om hur ämnet idrott och hälsa kan samverka med alla andra ämnen i skolan för att i enlighet med WHO och FHI's rekommendationer om daglig fysisk aktivitet uppnå det.

7.2 Referenser

Litteratur

- Annerstedt, C. Peitersen, B. & Rönholt, H. (2001). *Idrottsundervisning – Ämnet Idrott och hälsas didaktik*. Göteborg: Multicare AB
- Annerstedt, C. ”Kropp, identitet och hälsa – dåtid, nutid och framtid”, *Idrott, historia och samhälle*, (2000:5)
- Brülde, B. & Tengland, P-A. (2003) *Hälsa och sjukdom – en begreppslig utredning*. Lund: Studentlitteratur
- Denscombe, M. (2009): *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Studentlitteratur, Lund
- Esaiasson, P. Giljam, M. Oscarsson, H. Wängnerud, L. (2007) *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts
- Hjälme, A. (1994). *Mål, styrning och lärares frihet i yrkesutövningen*. En studie av 1946 års skolkommissons betänkande och Lgr62. (Avhandling för licentiatexamen). Uppsala: Pedagogiska institutionen
- Larsson, H. (2007). *Kropp och rörelse-kunskap och lärande*. I Larsson, H. & Meckbach, J. (red). *Idrottsdidaktiska utmaningar*. Stockholm: Liber
- Linde, G. (2000). *Det skall ni veta! En introduktion till läroplansteori*. Lund: Studentlitteratur
- Medin, J. Alexandersson, K. (2000). *Begreppen hälsa och hälsofrämjande – en litteraturstudie*. Lund: Studentlitteratur.
- Rasmussen, Eriksson, Bokedal, Schäfer Elinder *Fysisk aktivitet, matvanor, övervikt och självkänsla bland ungdomar*, Compass-studien, (Stockholm: Statens Folkhälsoinstitut, 2004)
- Raustorp, A. (2004) *Att lära fysisk aktivitet - Bildning i rörelse Livsstil och hälsa*. Uppsala: Kunskapsföretaget.
- Ryberg, L. & Sjöholm, L. (1994) *Idrott och hälsa – ha hälsan och må bra*. Stockholm: Bonnier Utbildning.
- Quennerstedt, M. (2006) *Att lära sig hälsa*. Örebro: Universitetsbiblioteket.

Uppsatser/rapporter

- Skolverket (2005): *Idrott och hälsa. Nationella utvärderingen av grundskolan 2003. Rapport 253*. Stockholm: Skolverket

Skolverket. (2004). Nationella utvärderingen av grundskolan 2003. Sammanfattande huvudrapport. Stockholm.

Thedin Jakobsson, B. (2005). *Hälsa – vad är det i ämnet idrott och hälsa? En studie av lärares tal om ämnet idrott och hälsa*. Rapport nummer 4 i serien Skola-Idrott-Hälsa, GIH.

US Department of health and human services. (1996). *Physical Activity and Health: A report of the Surgeon General*, Atlanta, Georgia.

Kursplan, undervisnings plan och läroplaner

Kungl. Skolöverstyrelsen. (1962). *Läroplan för grundskolan, Lgr62*. Stockholm: Kungl. Skolöverstyrelsen.

Skolverket (1994). *Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Utbildningsdepartementet

Skolverket (2011a) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr 11)*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2011b). *Kommentarmaterial till kursplanen i idrott och hälsa*. Stockholm: Ordförrådet AB.

Skolöverstyrelsen. (1969). *Läroplan för grundskolan, Lgr69*. Stockholm: Liber.

Skolöverstyrelsen. (1980). *Läroplan för grundskolan. Lgr80*. Stockholm: Liber.

Elektroniska källor

Lärarnas Riksförbund (2011). *Grundskolans nya läroplan med kursplaner*.

Hämtad 2012-02-15 från:

<http://www.lr.se/duidinyrkesroll/skolaiforandring/grundskolansnyalaroplanmedkursplaner>

Statens folkhälsoinstitut (FHI)

Hämtad 2012-02-10 från: <http://www.fhi.se/Vart-uppdrag/Fysisk-aktivitet/>

Utbildningsdepartementet, Pressmeddelanden, *Nya läroplanen sätter tydliga mål för lärare och elever*, 2010-10-11. Hämtad 2012-04-10 från:

<http://www.regeringen.se/sb/d/12466/a/15337555a3cce312c2c08e594800025543.html>

World Health Organization

Hämtad 2012-02-06 från:

http://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_young_people/en/index.html

publikation:

http://whqlibdoc.who.int/publications/2010/9789241599979_eng.pdf

7.3 Bilagor

Bilaga1 – Intervjuguide

Bilaga2 – Intervjuer

Intervjuguide

Bakgrund:

Vad har du för utbildning?

Yrkesverksamma år inom idrott och hälsa?

Hur kommer det sig att du blev lärare i idrott och hälsa? (För att få intervjupersonen mer avslappnad)

Frågeställningar:

Hur uppfattar du den nya läroplanen Lgr11 i sin helhet?

- Tycker du dig se några skillnader generellt på den gamla läroplanen gentemot den nya läroplanen?
- Ser du några skillnader i ämnet gentemot den gamla läroplanen i idrott och hälsa?

Hur uppfattar du hälsan inom ämnet idrott och hälsa?

- Hur ser du på hälsoaspekten i inom ämnet idrott och hälsa?
- Hur tolkar du hälsodelen i kursplanen för ämnet idrott och hälsa i Lgr 11?
- Ser du någon skillnad på hälsoaspekten i Lgr 11 gentemot Lpo 94?

Enligt kommentars delen i Lgr11 betonas fysisk aspekt på hälsa och fysiska förmågor mer i Lgr 11 än i Lpo 94 inom ämnet idrott och hälsa, vad anser du om det?

- Varför tror du att det står att Lgr 11 skall ha större betoning på den fysiska aspekten på hälsa än tidigare läroplan?
- Anser du att detta stämmer? Varför/ berätta?
- Hur tolkar du den fysiska aspekten på hälsa?

Har du något du vill tillägga?

5.2 Lärarnas allmänna uppfattningar om Lgr11

Här presenterar vi hur lärarna i allmänhet förhåller sig till Lgr11 och om de upplever några skillnader gentemot tidigare läroplan överlag samt inom ämnet idrott och hälsa.

Börje anser att det är ett steg i rätt riktning att den nya läroplanen utkommit han förhåller sig positivt till den samma. Just tydligheten och strukturen är något *Börje* återkommer till och påtalar när han pratar om Lgr11. Vi kan även se att han gärna jämför nya läroplanen till den tidigare Lpo94 som han då kritiserar kring dessa aspekter:

Ja jag tycker Lgr11 är bra, ja tycker det har blivit till det bättre helt enkelt, mycket mer strukturerat och ja, mycket tydligare tycker jag det har blivit [...]Ja men när Lpo94 kom så blev ju allting väldigt flummigt det var väl mer eller mindre upp till varje lärare att göra som de själva ville [...] just att det blev så himla mycket tolkningar eller hur skall jag säga mindre konkret vad eleverna skall kunna.[...]men det jag tycker är mest nämnvärt är tydligheten, och strukturen

Börje anser vidare att skillnaderna inom hans ämne är att det centrala innehållet och de nya betygsstegen har tillkommit. Han anser att det är bra men att det samtidigt innebär en större arbetsbörda för honom i form av mer dokumentation. Han upplever att en mer strukturerad kursplan för hans ämne gör att det blir lättare att ifrågasätta vad han som lärare gör och hans betygsättning.

...och även jag har ju märkt att man ifrågasätts även mer och mer, ja men alltså ibland blir det gnäll hit och dit om betyg om varför de har fått just det betyget har jag inte dokumenterat tillräckligt så går de väll till rektorn och gnäller. Jo men jag antar väll att det är bra men det blir väll mer pappers arbete det är mer pappers arbete nu för tiden det blir mer och mer pappersarbete så ja jag ser det som att jag tvingas dokumentera mer.

Oskar tycker sammanfattningsvis att Lgr11 är bättre än tidigare läroplan även om han medger att han inte känner sig helt säker och insatt ännu. De ämnen han undervisar i känner han sig påläst.

Öhhh jaa alltså om jag skall vara helt ärlig, så har jag bara läst på om mina egna ämnen eller ja mest påläst på dom, alltså alltså vi har haft utvecklingsdagar, där vi har gått igenom det stora hela, jag tycker att Lgr11 har många förbättringar gentemot den gamla läroplanen...om jag får jämföra med den

När *Oskar* förhåller sig till skillnaderna mellan den nya och gamla läroplanen så upplever han att den nya är mer tydlig. Denna tydlighet anser han visar sig i att man numera jobbar efter kunskapskrav istället för mot tidigare strävansmål. Förändring mot tidigare kursplan anser han ligger i att man med större tydlighet får mer konkreta aspekter på vad som skall läras ut.

Det är tydligare krav mot vilka grejer man måste klara av....då man har infört kunskapskrav nu, kunskapskraven gör det lättare för mig som lärare att kunna berätta för eleverna vad de skall klara av för at få ett godkänt betyg [...]jag får som lärare större hjälp, större stöd, att veta vad de, eleverna skall kunna, så står det i det centrala innehållet, man får mer hjälp som lärare

Han tolkar även de fler betygsstegen som något positivt i förhållande till tidigare läroplan.

Framför allt en tydligare målbeskrivning inom ämnena jag undervisar i hmmm jag tycker själva betygskriterierna har gjort det lättare för mig jaaa jag Jag tycker betygsstegen underlättar min relation till eleverna hmmm ja jag får bort med mycket av problematiken som jag hade med tidigare betygssystem där man stoppade mycket plus och minus i kanterna på betygen

Ludvig som helhet tycker att den nya läroplanen inte är så olik den tidigare även om han uttrycker sig positivt vad det gäller Lgr11:as utformning.

I sin helhet är det väl väldigt mycket samma som tidigare men ändå ett steg framåt med sin lite tydligare utformning

Ludvig uttrycker en bit in på intervjun att skillnaderna rent praktiskt innebär att förhålla sig till det nya betygssystemet.

I övrigt återkommer Ludvig ofta till att det inte är läroplanerna som avgör hans undervisning utan han menar på att det är eleverna och skolan i sig som är avgörande om undervisningen blir bra:

Jag tycker inte att det är kursplanen som avgör...att det är kursplanen som avgör om man undervisar bra eller inte... det handlar ju i stort sett bara om du har respekt av eleverna. Har du inte det så spelar det ingen roll vad kursplanerna heter, sen får du ju mer eller mindre respekt beroende på vilken skola du jobbar på alltså Jag menar att det är skillnad på eleverna beroende på vilken skola man jobbar på..det spelar alltså större roll skolan man jobbar på, än läroplanen skulle jag vilja säga.

Mikael påtalar sin ringa erfarenhet som en faktor när han tolkar den nya läroplanen, som han dock i sin helhet beskriver som en klart tydligare och mer lättläst sådan.

Jag är ju som ni vet ganska ny exad, så jag känner mig inte riktigt så kompetent som jag önskar att jag borde känna mig, så jag kanske inte tolkar det rätt alla gånger[...] ja men jag tycker överlag att det är bättre att det har blivit tydligare, framförallt så när jag läser av vad det står så förstår jag vad som menas, eller ja, jag kan, nämen den är helt klart tydligare

Han framhåller just tydligheten som en trygghet i Lgr11 då det numera är lättare att knyta an sin undervisning till det som står i Idrott och hälsas kursplan. Han anser att detta är skillnaden mellan läroplanerna.

Jaa jag uppfattar den som konkret med vad man skall ha med i sin idrottsundervisning, man kan, tycker jag, lätt luta sig tillbaka mot Lgr11, som stöd för det man har på idrottslektionerna, ja mena, det står konkret att vissa saker skall vara med, sen så ja mena, Jag tycker framförallt att den nya läroplanen är mycket mer konkret och lättläst än den gamla, Skillnaden är, tycker jag, att att nu med den nya så står det mer tydligt vad man skall ha med i sin idrottsundervisning det gjorde det inte lika bra i den gamla

Lisa uppfattar att Lgr11 i sin helhet påminner om tidigare läroplan och är positivt inställd till dess utformning, även om hon betonar att det fortfarande finns mycket tolkningsutrymme i framförallt betygskriterierna.

Som jag ser det så tycker jag att upplägget med hur de nu innefattar allt samlat i Lgr11 med kursplan och så vidare är positivt[...] en nackdel, som jag anser är att det är faktiskt fortfarande finns en hel del tolkningsutrymme kring betygskriterierna även i Lgr11

Lisa anser att skillnaden är att kunskapskraven i den nya läroplanen är betydligt tuffare och mer omfattande. Hon menar att den största förändringen som den nya läroplanen innebär är att eleverna kommer få svårare att uppnå högsta betyg, men påpekar samtidigt att de har en tydlighet, vilket gynnar eleverna att verkligen förstå vad de måste kunna.

Dom nya kunskapskraven är betydligt svårare att nå, eller i alla fall att nå dem alla, dom har ju blivit ganska så mycket mer omfattande, å å andra sidan så har dom faktiskt blivit tydligare, eller ja tydligare för eleverna som jag ser det[...] eleverna har fått det tuffare att uppnå framför allt det högsta betyget A

Torsten framhäver tydligt att den nya läroplanen är bättre, enligt honom är det framförallt lättare att forma lektionerna efter den nya kursplanen. Han trycker på tydligheten i den nya läroplanen samtidigt som han kritiserar Lpo94 för dess otydlighet.

Jag är mycket nöjd med Lgr11, jag tycker det bara har blivit bättre, jag tänker på mina lektioner som nu har en större koppling till läroplanen, det känner jag gör det lättare för mig att planera och koppla min undervisning till vad som står i kursplanen[...]ja menar Lpo94 var så flummig och otydlig, så jag tycker bara det har blivit bättre med nya.

En annan aspekt som han konkret nämner är att betygskriterierna har blivit fler och bättre utformade för vad eleverna skall kunna.

...skillnaderna i mitt ämne är ju också betygskriterierna, som ni vet har blivit fler, de innefattar nu mer konkret vad eleverna skall kunna

Läraren anser vidare i intervjun att uppdelningen i det centrala innehållet är bra och att det har uppbringat en tydlighet i vad som skall vara med eller inte under momenten i idrott och hälsa.

Eland bedömer att det är mer detaljerat och konkret innehåll i den nya läroplanen, han anser även att det är mindre mål och att det numera finns kunskapskrav för årskurserna tre, sex och nio, till skillnad från Lpo94 .

Jaa det var väll det jag nämnde innan om att det nu är mer detaljerat tycker jag, det är skillnad på hur det är skriftligt uppbyggt, innan i den gamla läroplanen så var det ju två olika delar, nu är ju allt samlat, jag menar kursplanerna är ju med så det är samlat i ställe för uppdelat... det är nog mycket mindre mål också i den nya, har jag uppfattat det som i alla fall ja just det ja en skillnad är ju att kunskapskraven finns i åldrarna ...eller från årskurserna rättare sagt tre och sex och nio

Han tycker att det centrala innehållet är mer konkretiserat och framhäver det som bra, han påpekar att det är hälsa, livsstil, friluftsliv och utevistelse som har blivit mer preciserade.

Ja just det ja, jag tycker väll att man har skrivit ner vissa saker mer konkret, jag uppfattar det i alla fall, till exempel då nu står det ju konditionsträning, det står styrketräning, det står moderna danser, där ser jag en skillnad i alla fall i den gamla var det lek och dans och idrott tillsammans, jag tycker de nya i det centrala innehållet är mera konkretiserade än

innan, jag menar hälsa och livsstil, men även friluftsliv och utevistelse tycker jag är mer konkretiserade, jag tycker det är bra får jag ju lov att säga

Han anser att nya läroplanen är byggd på Lpo94.

Jag tycker nog att den är byggd på Lpo94 mycket

5.3 Lärarnas uppfattningar om hälsa i Lgr11

Här vill vi få fram en bild om hur lärarna ser på hälsoaspekten i sitt ämne. Hur de tolkar hälsodelen i kursplanen för ämnet idrott och hälsa i Lgr11 samt om de kan se någon skillnad på hälsoaspekten i föregående Lpo94 kontra nuvarande kursplan Lgr11.

Börje säger visserligen att hälsan innefattar både psykiska som fysiska aspekter men nämner till skillnad från de fysiska aspekterna inte hur psykisk hälsa kan se ut. Vidare betonar *Börje* att den stora utmaningen numera ligger i att motivera eleverna, då han menar på att den teoretiska kunskapen redan finns där.

Dem flesta kanske vet hur man får god hälsa, jag menar äta bra röra på sig ha ett meningsfullt liv, det svåra blir ju att få dem att göra det [...]om han vet vad nyttig mat är så kommer jag att få samma svar som om jag hade frågat er. Frågar jag honom om varför man skall röra på sig så visst, jag kanske inte får samma svar av vad jag hade fått av er exakt men eleverna är ganska medvetna om varför man rör på sig, de vet vilka fördelarna är i alla fall vissa fördelar. Det har inte förändrats...det....gentemot för tjugo år sedan, det som har förändrats...det som har förändrats..är att jag har fler överviktiga...eller på gränsen mot för överviktiga...elever....och det har ju blivit svårare...eller jag kanske inte skall säga så...utan..blivit en större utmaning nästan.....att motivera eleverna... att göra det som det redan vet...äta nyttigare..röra på sig..vara ute mera.

Angående skillnaderna i hälsoaspekter till tidigare läroplan så betonar han att det är hela skolan som ansvarar för hälsoaspekter och inte enbart ämnet idrott och hälsa.

Hälsodelen får ju nu ett eget utrymme, och tillskillnad som vad många tror så ligger det inte bara på ämnet idrott och hälsa, att förhålla sig till hälsoaspekten, utan det är ju hela skolans ansvar

Han anser inte att det finns några skillnader gentemot tidigare läroplan i hur hälsoaspekterna beskrivs men menar samtidigt att skillnader finns i hur dem formuleras och att detta även gjort det tydligare för eleverna:

Just hälsoaspekten kan jag inte se, jag kan ju inte se att hälsoaspekten har fått någon annan betydelse, det är väl mest strukturen som är blivit mer tydligt. Det har blivit mer tydligt vad man skall kunna som elev

Oskar uppfattar hälsa i form av de fördelar det inbringar att aktivera och röra på sig. Dessa fördelar kopplas till kondition, balans, bollsinne samt styrka. Han tolkar vidare att ämnets olika moment, med dess aktiviteter, på olika sätt frambringar ovan nämnda hälsovinster.

Jag tycker det är viktigt att eleverna får röra på sig, att inte sitta still för mycket helt enkelt, [...] att eleverna får bättre kondition, balans, ja till och med bollsinne är ju bara positivt [...] ja men styrketräning till exempel är ju hur bra som helst att ha med i undervisningen, för jaa, jag anser att det är viktigt del att inte glömma bort vilken positiv effekt det har på ens kropp,

Han ser ingen skillnad i hälsoaspekten jämfört med tidigare läroplan, men enligt honom saknas det relevant beskrivning kring momenten inom bollspel och hur dessa kan kopplas till hälsa.

Jag förstår inte varför det inte beskrivs tydligare att, att ja men till exempel all bollsport, det är ju en stor del av undervisningen, varför beskrivs det inte att man skall ha med vissa moment av det, för det har ju stora hälsovinster det med.

Ludvig beskriver inledningsvis hälsan inom sitt ämne som att eleverna skall inneha en förståelse och kunskap för balansen mellan psykisk och fysisk välmående, utan att närmare klargöra vad det innebär för honom. Istället för att utveckla detta resonemang pratar han om att skapa vanor hos eleverna att aktivera sig samt ge dem förståelse för vilka fysiska vinster det finns genom detta.

...jaa...ja hälsan handlar ju mycket om att ungdomarna förstår det här med fetma, övervikt.. att det är onyttigt och så, gäller ju få dom att springa och svettas[..]gör man det så får man ju naturligt bättre kondition i alla fall man blir ju starkare också för den delen och ju starkare och bättre vältränad du är...ju mindre är risken att du åker på skador och är sjuk och sånt

Han hänvisar till fysiska vinster inom såväl kondition som styrka som motivation för att eleverna skall aktivera sig.

Vidare påpekar han att hans egna styrkor inom ämnet är just att aktivera eleverna, vilket han även motiverar med att de andra ämnena i skolan är mer teoretiska och där man sitter stilla mer.

Jag tycker att jag är bra på att motivera eleverna att vara med under lektionerna[...]Idrotten är ju det enda ämnet där, som eleverna inte behöver sitta stilla på

Han tolkar kursplanens hälsoaspekt till att försöka inspirera eleverna till att anamma ett aktivt liv med mycket rörelse. Han ser ingen större skillnad på hälsoaspekten i Lgr11 gentemot Lpo94 rent praktiskt även om han påpekar att den blivit bättre formulerad rent textmässigt.

Mikael tycker att hälsa är ett svårdefinierbart begrepp där han upplever att hälsan innefattar allt från kost, motion till att vila. Han relaterar till sin sina egna upplevelser om vad som är viktigt att tänka på.

Jag tycker det svårt att säga precis vad hälsa är [...]om just hälsa så, ja jag har pratat mycket om vad kroppen behöver varje dag för att må bra, Om till exempel kost, vad som är viktigt att tänka på, men även träning, och jaa hmmm men att sömn är viktigt och vad someller jag är ju elitidrottare på....så jag brukar ta mycket exempel därifrån när jag

pratar om hälsa...det brukar vissa tycka är intressant, så jag tycker väl att det brukar fungera faktiskt

Han anser att hälsoaspekten inom ämnet innebär att eleverna skall få en helhetsbild av vad som får dem att må bra och nämner även här sambanden mellan kost, motion och vila.

Han nämner ytterligare att det är viktigt att ha med det hälsoaspekten i undervisningen och relaterar till elevers vanor vilket han anser är mestadels stillasittande aktiviteter.

Eller som många lever idag är det viktigt att man belyser hälsobiten i sin undervisning tycker jag..... Jag tycker det är viktigt med hälsa i den.... eftersom många elever idag sitter väldigt mycket stilla och ser på tv eller spelar dator och så

Läraren uttrycker vidare att skillnaden mellan Lgr11 och Lpo94 är att det ska ingå mer teori i undervisningen enligt Lgr11.

Efter att jag tolkat och gått igenom den nya så tycker jag att man skall ha med mer teori, alltså.. att gå igenom mer, som jag sa dopning till exempel, styrketräning så pratar jag mycket om fördelar, vad som är positivt med det, sen då risker, vad som är farligt, brukar gå igenom lite anatomi, men, alltså, ja, mer teori om man kan säga så har jag med i lektionerna...

Lisa beskriver hälsan både när det gäller rörelse och aktivitet samtidigt som hon nämner den samma vad gäller vila och avkoppling. Hon framhåller vidare lusten som viktigt faktor för att vilja röra på sig och motionera.

Min syn på hälsa hmm, som jag ser det är det att försöka att hålla en balans mellan att aktivera kroppen, och veta varför man behöver vila och avkoppling, alltså förstå vad som får oss att må bra,[...] i förhållande till att röra på sig så är det viktigt att man försöker få in glädje i det vi gör på lektionerna , jag tror att det väcker lusten än mer

Hon tolkar hälsodelen inom sitt ämne till att innefatta både praktiska och teoretiska moment. Skillnaden gentemot tidigare läroplan vad gäller hälsoaspekten anser hon ligger i att det numer krävs mer teoretisk kunskap hos eleverna, vilket hon har mer av nu efter att Lgr11 införts.

Ja men jag använder mig mer av rena teoretiska lektioner, nu sedan jag börjat jobba efter Lgr11, vi har genomgång av fysisk, psykisk hälsa bland annat, vi har även en del om beroendeframkallande medel samt dopning har vi med där, där dom får lämna in skriftligt så att man kan se att de har förstått

Torsten har inledningsvis lite svårt att definiera hur han ser på hälsa. Men vi kan se att han allt eftersom mer specificerar sin bild av hälsa inom sitt ämne, även om han till viss del omfattar ett annat ämne. Han pratar om aspekter som fysiskt och psykiskt välmående där kost, motion, vila och sömn hänger samman.

...ja men hälsa kan ju vara så mycket, beror på vem man frågar, det är väl inte ett helt enkelt begrepp att förklara[...] ja men jag tänker på vad som kan få eleverna att må bra fysiskt och psykiskt, det gäller ju att träna och röra på sig men man måste ju äta rätt för att orka det helt enkelt, sen brukar jag ju också poängtera för eleverna hur viktigt det är att

man måste vila för att kroppen skall få återhämta sig, jag brukar också ta upp om hur viktigt det är med bra sömn [...]men det får dom på hemkunskapen i och för sig, själva kost biten[...]

Vidare när Torsten pratar om hälsa så framhäver han vikten av motivationsfaktorer så som inspirerande och roligt

...är det roligt så blir eleverna inspirerade, alltså dom blir ju betydligt mer motiverade till det vi skall göra

Skillnader anser han vara svårt att se på just på hälsodelen, det han däremot anser vara till det bättre i den nya kursplanen är att det skriftliga har blivit lättare att förstå. Han nämner det centrala innehållets struktur kring hälsa och livsstil som bra och strukturerat.

Erland uttrycker sin syn på hälsa inom ämnet som en vid förståelse för hur framför allt mat, motion, och träning förhåller sig till varandra för att man skall må bra.

Jag anser att det är viktigt att prata om hur allt hänger samman i hälsa för att må bra, ja menar att ta upp hur alla faktorerna att träna, att motionera överlag vad det än är, att ha en bra kost, ja hur de hänger samman för att man skall må bra helt enkelt

Hans uppfattning om hälsodelen i den nya kursplanen är att den blivit tydligare och att han numera har mer undervisningstimmar i hälsa och livsstil.

Men det har jag nog nämnt tror jag att den först och främst är mera tydlig tycker jag, jag har ju lagt in mer undervisningstimmar på just det med hälsa och livsstil, men som jag sagt så blir det en del teori, mer teori än jag haft innan, och så, ja, det var nog det jag tänkte på

Han frambringar att en skillnad mellan Lgr11 och Lpo94 är att teori är något som behöver ingår mer i undervisningen enligt nya kursplanen, där han relaterar till bland annat dopning, begrepp, mental träning samt styrketräning.

I den nya kursplanen i alla fall så har jag uppfattat hälsa som ännu mer teoretiskt än innan, jag använder mig av betydligt mer teori just nu på lektionerna än vad jag gjort tidigare, ja menar till exempel, styrketräning, mentalträning, rörlighetsträning, där måste jag undervisa om kroppen hur den fungerar, vad som är viktigt, vad som är farligt, ja en massa som ni kanske förstår, det är ju även med i centrala innehållet om ord och begrepp tror jag det stod, att alla skall förstå termer, jag menar man skall kunna förklara vad man gör, .vad vi gjort på lektionerna, med rätta ord och begrepp som jag har förstått det i alla fall, ja just det ja, dopning skall ju även vara med nu, vad som är farligt för dig och din hälsa i och med olika otillåtna, eller medel eller vad det nu stod, kommer inte ihåg det ordagrant

5.4 Lärarnas förhållning till betoning av fysisk hälsa och fysiska förmågor

Vid den tredje och sista frågeställningen vill vi poängtera att vi utgår från Lgr 11:as kommentarsmaterial för kursplanen i idrott och hälsa. Mer specifikt vill vi se hur lärarna förhåller sig till att Lgr11 numera säger sig ha ett större fokus på fysisk aspekt på hälsa samt fysiska förmågor samt om de håller med. Samtidigt som vi vill se hur de tolkar en fysisk aspekt på hälsa.

Börje är av uppfattning att det är samhällets hälsoproblem som kommer till uttryck i skolans värld där han framhäver fetma som en del i det. Vid en första anblick kan vi se att Börje förhåller sig positivt till Lgr11:as kommentarsdel för att i nästa skede ifrågasätta den samma i hur det kan realiseras:

Jo men de är väl bra..att det gör det sen beror det väl på vad varje lärare.... eller hur det kommer till uttryck, jag tror ju inte att sättet someller det är ju redan väldigt mycket betoning på den fysiska aspekten, eleverna skall ju röra på sig, så jag vet inte hur eleverna kan röra på sig mer egentligen?

Börje håller med om att det finns en större betoning på den fysiska aspekten på hälsa i Lgr11 så som den är skriven, men han menar på att det rent praktiskt inte går att ha en större betoning på fysisk hälsa utan att ge ämnet som sådant mer tid:

Jo...men mer betoning blir det ju skriftligt i och med den nya läroplanen...så det stämmer nog....men jag tror samtidigt inte att...det kommer vara en...att det kommer vara några större förändringar i hur idrottsläraren undervisar, så en större betoning och tydlighet i läroplanen...innebär alltså inte att det blir större vikt på fysisk hälsa i själva undervisningen....där finns det andra saker som jag tror skulle göra större skillnad än att bara ändra läroplanen skriftligt[...] ja som att ge ämnet mer timmar.

Den fysiska aspekten på hälsa anser Börje vara all form av rörelse.

Oskar tycker det är bra att man försöker belysa de fysiska i ämnet. Han anser att det finns ett behov av det då många inte idrottar på fritiden. Han anser att idrotten i skolan blir för många det enda tillfället då dem får svettas lite, och tror att det är anledningen till den starkare betoningen på fysiska aspekter i den nya läroplanen.

[...] det tycker jag bara är bra, det, är mindre och mindre har jag märkt som inte är håller på med någon idrott överhuvudtaget på sin fritid, så att som ni säger att det har blivit större betoning på fysiska aspekten är bra, ja menar att elevernas skall få röra på sig och svettas lite är ju för många enda gången dom gör det under idrotten, det kan tror jag kan vara en anledning till det

Slutligen anser han att det stämmer att Lgr11 har en starkare betoning på fysisk hälsa och fysiska förmågor och relaterar till att det är tydligheten i det centrala innehållet som ligger bakom det.

När jag tänker efter så kan det nog vara så, ja att, ja menar, jag tror att det kan vara att det är mer tydligt under centrala innehållet, så man skall ha med vissa delar då, ja så det kan jag hålla med om att det stämmer

Den fysiska aspekten på hälsa relaterar han till idrotta och aktivera sig.

Ja men det säger väl sig själv att vara fysisk aktiv gör ju att man mår bra, ja fysisk hälsa är något som man får genom att idrotta, ja att helt enkelt vara aktiv

Ludvig anser att en betoning på framförallt fysiska förmågor ligger helt i linje med hans egna synsätt på ämnet då han anser att dagens unga rör på sig allt mindre. Men han uttalar en tveksamhet till att den textmässiga utformningen faktiskt spelar någon roll.

Jo men det är ju bra att man försöker få in att eleverna skall röra på sig mer och att fysiska prestationer skall spela större roll i ämnet, dagens elever rör på sig allt mindre och mindre[...]men jag vet inte om det faktiskt spelar någon roll hur man skriver, eller uttrycker sig i läroplanen hit och dit.

Han framhåller att ämnet, sedan Lpo94 infördes, blev av med undervisningstid och tror att man nu ser negativa resultat av det med allt mer inaktiva ungdomar. Han anser att man försöker kompensera och komma runt dessa problem med formuleringar i kursplanen.

Ja men när förra kursplanen kom så tog man ju bort idrottstimmar, nu försöker dom väl på något sätt kompensera detta, dom har väl sett att ungdomarna är mer inaktiva, ge ämnet fler timmar, det hade gett mer effekt än en massa babbel och tid på formuleringar

Fysisk hälsa tolkar Ludvig som att man mår bra av att rör på sig.

Mikael anser att betoningen på fysisk hälsa och fysiska förmågor i Lgr11 är starkare än tidigare i sina formuleringar och ser detta som positivt. Läraren refererar till sin barndom när han menar på att anledningarna till Lgr11:s formuleringar förmodligen framtagits då medborgarna i dagens samhälle rör på sig allt mindre.

Jag tycker det är bra, för idrott och hälsa handlar ju till stor del om att röra på sig, och få en bra hälsa genom de fysiska förmågorna samt fysisk aspekten som jag antar att frågan menar, men ja, ja just det ja, nä jag tycker det är bra, ungdomarna behöver röra på sig, det är inte som, som till exempel när jag var ung, då, då, idrottade man ju hela tiden, när man umgicks med kompisarna så gjorde vi ju någon, eller vi gjorde ju något fysiskt helt enkelt mest hela tiden

Mikael håller med om att betoningen kring fysiska förmågor är bra, men menar samtidigt att det framförallt är det teoretiska som betonas än mer.

En annan sak jag tänkte på är att jag måste bara nämna, att alltså jag tycker nog att det som är, alltså om jag tänker på det frågan var om betoning, så tycker jag nog att det egentligen är mest betoning på det teoretiska i den nya kursplanen just, eller snarare att det har blivit mer betoning på det så som jag har förstått det i alla fall

Fysisk hälsa tolkar Mikael som rörelse och aktivitet och relaterar till att han själv mår bättre av att träna.

Ja jag kan ju relatera till mig själv hur jag mår mycket bättre när jag tränar...när jag tränar regelbundet

Lisa anser att det praktiska innehållet i den nya läroplanen beskrivs tydligare och hon tror att det beror på att tidigare läroplan var otydlig kring vissa moment.

Det står ju mer vad man skall göra nu, alltså vad man gör under de olika momenten, det var ju betydligt mer otydligt i Lpo94

Hon håller dock inte med om att det i Lgr11 ligger en större betoning kring fysiska förmågor utan att den bara är tydligare formulerad.

Som jag sagt tidigare så har jag snarare mer teori i undervisningen, så jag anser inte att, eller som jag ser det så är det inte någon större betoning på det fysiska, det är vad jag tycker, det har väl bara klartgjorts mer kanske

Hon anser snarare att den teoretiska aspekten kring ämnet har givits mer utrymme. Hon sammanfattar sin syn på fysisk hälsa till att vara aktiv och röra på kroppen.

Torsten pratar gärna om sig själv och sina egna erfarenheter och betonar att han levtt ett aktivt liv. Han förhåller sig positiv till att det skall större betoning på fysiska aspekten och fysiska förmågor. Anledningen till utformningen tror han beror på att ungdomar är mer inaktiva, men han kritiserar också tidigare läroplan för att vara otydlig och han anger att även det kan vara en utav anledningarna.

Jag vet ju bara när jag var ung så var man ju alltid ute och rörde på sig, jag höll ju själv på med tre idrotter samtidigt. Jag tyckte ju att gympan var det roligaste i skolan[...] ja men det är bara bra att fysiska förmågor och aspekter betonas.[...] jag tycker att ungdomarna idag rör på sig alldeles för lite[...] förra läroplanen var ju alldeles för tolkningsbar, det kanske är en anledning till att det står som det står.

Torsten beskriver fysisk hälsa som en välmående kropp rent fysiskt.

Erland uttrycker att det kanske är rent formuleringmässigt större betoning på fysiska förmågor, men han tolkar ändå att ämnet i sig kräver mer teoretisk kunskap.

Det kan nog vara så att det på vissa håll har fått mer fysisk betoning, men som jag sagt innan så överlag så krävs det en mer teoretisk kunskap i ämnet för eleverna

Varför detta framkommit tror han beror på att samhället överlag motionerar mindre nu än innan, han rättar sig själv och antyder att det är framförallt barn och ungdomar det gäller. Han tror att det betonats för att öka intresset för olika former av motion i stället för tv-spel.

Okej, ja, jag tycker, eller tror, att det har nog framkommit för att, för att samhället överlag motionerar mindre nu mera, än vad man gjort innan, eller rättare sagt, barn och ungdomar, . motionerar mindre, bland vuxna så vet jag faktiskt inte hur det är, men framför allt bland barn och ungdomar, det måste ju vara så dem har tänkt att eleverna måste få mer motion, få upp ett intresse för olika motionsformer, så man kan vilja göra det även på fritiden, att man väljer det istället för att spela xbox och allt vad det nu finns för olika tv spel

En faktor som läraren anser är bra är att eleverna bör få positiva känslor för fysisk aktivitet.

För Det är i skolan många barn kommer i kontakt med fysisk aktivitet och där har vi ett ansvar att ge dem positiva känslor runt fysisk aktivitet....som det står i kursplanen

Han anser att fysiska aspekten på hälsa innebär att vara aktiv.